
διεθνής αμνηστία

ΕΛΛΑΔΑ

***Βασανιστήρια και
κακομεταχείριση***

ΙΟΥΝΙΟΣ 1992
AI Index: EUR 25/06/92/GRE
Distr: SC/CO/GP

INTERNATIONAL SECRETARIAT, 1 EASTON STREET, LONDON WC1X 8DJ, UNITED KINGDOM

Διεθνής αμνηστία

ΕΛΛΑΔΑ

Βασανιστήρια και κακομεταχείριση

ΙΟΥΝΙΟΣ 1992

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

AI INDEX: EUR 25/06/92/GRE

DISTR: CO/GP/SC

Παρόλο που με την πτώση της στρατιωτικής κυβέρνησης το 1974 σταμάτησαν τα συστηματικά βασανιστήρια πολιτικών κρατουμένων, τα βασανιστήρια ή η κακομεταχείριση ατόμων που βρίσκονται σε αστυνομική κράτηση από αξιωματούχους υπεύθυνους για την εφαρμογή του νόμου δεν έχει εξαλειφθεί στην Ελλάδα. Μόνο το 1991 η Διεθνής Αμνηστία έλαβε πληροφορίες για 45 περίπου περιπτώσεις όπου Έλληνες αστυνομικοί και φύλακες φέρονται να βασάνισαν ή κακοποίησαν άτομα ή ομάδες στην κράτησή τους. Ένας άνδρας φέρεται να πέθανε ως αποτέλεσμα βασανιστηρίων που υπέστη σε αστυνομική κράτηση.

Η Ελλάδα έχει αποδεχθεί διεθνή σύμφωνα που απαγορεύουν τα βασανιστήρια και την κακομεταχείριση. Σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία πράξεις βασανιστηρίων τιμωρούνται με ποινές μέχρι και ισόβιας φυλάκισης αν το θύμα πεθάνει. Παρόλα αυτά, πολλοί αξιωματούχοι που φέρονται να έχουν τραυματίσει άτομα σε κράτηση φαίνεται να μην υπέστησαν κυρώσεις και ορισμένοι δικαστικοί λειτουργοί δεν έχουν λάβει τα απαραίτητα μέτρα όταν πράξεις βασανισμού ή κακοποίησης έχουν τεθεί υπ' όψιν τους.

Η Διεθνής Αμνηστία καλεί τις ελληνικές αρχές να ιδρύσουν μία αμερόληπτη εξεταστική επιτροπή για να διερευνήσει τους παράγοντες που διευκολύνουν αυτές τις καταχρήσεις και να προτείνει αποτρεπτικά μέτρα. Η διαδικασία που θα ακολουθηθεί για την εφαρμογή διορθωτικών μέτρων πρέπει να ελεγχθεί μετά από ένα λογικό χρονικό διάστημα. Η Διεθνής Αμνηστία επίσης συστήνει την μεταρρύθμιση των πρακτικών των αστυνομικών ανακρίσεων και την αναθεώρηση της εκπαίδευσης του προσωπικού των φυλακών. Επίσης, μία αμερόληπτη εξεταστική αρχή πρέπει να ιδρυθεί για να παρακολουθεί όλες τις έρευνες σε καταγγελίες για βασανιστήρια ή κακομεταχείριση και να παίρνει την πρωτοβουλία για την έρευνα και την άσκηση ποινικής δίωξης στις περιπτώσεις όπου οι άλλες

αρχές δεν έχουν διερευνήσει και ασκήσει δίωξη σε καταγγελίες για βασανιστήρια και κακομεταχείριση αμερόληπτα, άμεσα και σε βάθος. Θα πρέπει, υποχρεωτικά, άτομα σε φυλάκιση ή αστυνομική κράτηση να ενημερώνονται πλήρως για τα δικαιώματά τους καθώς και για το πως θα υποβάλλουν καταγγελίες αν είναι θύματα βασανιστηρίων ή κακομεταχείρισης.

Αυτή είναι μια περίληψη ενός κειμένου 44 σελίδων, Ελλάδα: Βασανιστήρια και κακομεταχείριση (AI Index: EUR 25/06/92/GRE) που δημοσιεύθηκε από την Διεθνή Αμνηστία τον Ιούνιο 1992. Για περισσότερες πληροφορίες μπορεί κανείς να συμβουλευτεί το πλήρες κείμενο.

INTERNATIONAL SECRETARIAT, 1 EASTON STREET, LONDON WC1X 8DJ, UNITED KINGDOM

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή	1
1 Συνθήκες βασανιστηρίων και κακομεταχείρισης	2
Μέθοδοι	2
Ανάκριση	2
Βασανιστήρια ή κακομεταχείριση διαδηλωτών	8
Άλλες περιπτώσεις βασανιστηρίων και κακομεταχείρισης	11
Αστυνομικές δυνάμεις υπεύθυνες για βασανιστήρια και κακομεταχείριση	15
Καταγγελίες από φυλακές	16
2 Δικαιώματα ατόμων σε αστυνομική κράτηση	19
Αλλοδαποί κρατούμενοι	22
3 Η διαδικασία υποβολής μήνυσης	24
4 Επικύρωση διεθνών συνθηκών	29
5 Προτάσεις της Διεθνούς Αμνηστίας	30
Κυβερνητικά μέτρα	30
Πρακτική αστυνομικής έρευνας και ανάκρισης	31
Φυλακές	32
Διερεύνηση καταγγελιών για βασανιστήρια ή κακομεταχείριση	32
Παράρτημα	34
Υποσημειώσεις	34
Περίληψη επιλεγμένων περιπτώσεων που η Διεθνής Αμνηστία έθεσε στις ελληνικές αρχές από τον 1986	36

ΕΛΛΑΔΑ

Βασανιστήρια και κακομεταχείριση

Εισαγωγή

Παρόλο που με τη πτώση της στρατιωτικής κυβέρνησης το 1974 σταμάτησαν τα συστηματικά βασανιστήρια πολιτικών κρατουμένων, τα βασανιστήρια και η κακοποίηση κρατουμένων από αξιωματούχους υπεύθυνους για την εφαρμογή του νόμου δεν έχουν εξαλειφθεί στην Ελλάδα. Μόνο το 1991 η Διεθνής Αμνηστία έλαβε πληροφορίες για 45 περίπου συγκεκριμένες περιπτώσεις όπου Έλληνες αστυνομικοί και φύλακες φέρονται να έχουν βασανίσει ή κακοποιήσει άτομα ή ομάδες στην κράτησή τους. Η αναφερόμενη κακοποίηση κυμαίνονταν από χτυπήματα ή γροθιές μέχρι σκληρά βασανιστήρια διάρκειας πολλών ωρών. Ορισμένα θύματα ως αποτέλεσμα χρειάστηκαν ιατρική ή νοσοκομειακή περίθαλψη και υποστηρίζεται ότι ένας κρατούμενος της αστυνομίας πέθανε ως επακόλουθο βασανιστηρίων που υπέστη. Σε μία άλλη περίπτωση, ένας φυλακισμένος πέθανε κάτω από συνθήκες που είναι έως τώρα ανεξακρίβωτες. Συγκρατούμενοί του υποστήριξαν ότι είχε ξυλοκοπηθεί πριν από τον θάνατό του· οι αρχές της φυλακής δήλωσαν ότι αυτοκτόνησε δι' απαγχονισμού.

Το Ελληνικό Σύνταγμα (1975) ορίζει σαφώς ότι, "αι βάσανοι, οιαδήποτε σωματική κάκωσις, βλάβη υγείας ή άσκησις ψυχολογικής βίας, ως και πάσα ετέρα προσβολή της ανθρωπίνης αξιοπρεπείας απαγορεύονται και τιμωρούνται ως ο νόμος ορίζει". Σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία, άτομο που κριθεί ένοχο βασανιστηρίων και άλλων επιθέσεων κατά της ανθρώπινης αξιοπρεπείας μπορεί να τιμωρηθεί με φυλάκιση μέχρι 20 ετών και ισόβεια φυλάκιση αν το θύμα πεθάνει. Η Ελλάδα έχει αποδεχθεί διεθνή σύμφωνα που απαγορεύουν τα βασανιστήρια και την κακομεταχείριση. Η Ελλάδα επικύρωσε την Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά των Βασανιστηρίων και άλλων Τρόπων Σκληρής, Απάνθρωπης ή Ταπεινωτικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας το 1988 και την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων και της Απάνθρωπης ή Ταπεινωτικής Τιμωρίας το 1991.

Ωστόσο, πολλοί αξιωματούχοι που υποστηρίζεται ότι τραυμάτισαν σοβαρά κάποια άτομα στην κράτησή τους φαίνεται να μην υπέστησαν κυρώσεις και συνέχισαν να ασκούν τα καθήκοντά τους. Η Διεθνής Αμνηστία επίσης ανησυχεί ότι ορισμένοι δικαστικοί λειτουργοί εμφανίζονται να μην διερευνούν επαρκώς τις καταγγελίες και να μην έχουν λάβει τα απαραίτητα μέτρα σε ορισμένες περιπτώσεις όπου καταγγελίες για βασανιστήρια ή κακοποίηση έχουν τεθεί υπ' όψιν τους από τα θύματα ή τους συνήγορους τους.

Οι πληροφορίες για τις περιπτώσεις που αναφέρονται σε αυτήν την έκθεση προέρχονται από τα θύματα, το οικογενειακό ή φιλικό τους περιβάλλον, τους συνηγόρους τους ή από δημοσιεύματα εφημερίδων. Σε ορισμένες από τις περιπτώσεις

η Διεθνής Αμνηστία έχει επίσης λάβει ιατρικές γνωματεύσεις που περιγράφουν τραυματισμούς που συμφωνούν με τις καταγγελίες, και σε άλλες περιπτώσεις εκπρόσωπος της Διεθνούς Αμνηστίας μπόρεσε να μιλήσει με άτομα που είδαν το θύμα λίγο μετά τον αναφερόμενο βασανισμό ή κακοποίηση. Η Διεθνής Αμνηστία δεν είναι πάντα σε θέση να επιβεβαιώσει, ή να απορρίψει, την εγκυρότητα των καταγγελιών που περιγράφονται σε αυτήν την έκθεση. Παρ' όλα αυτά, η συνοχή και συχνότητα των καταγγελιών δίδουν στην οργάνωση λόγους να πιστεύει ότι το εύρος του προβλήματος ξεπερνά μερικά μεμονωμένα επεισόδια.

Αυτή η έκθεση επικεντρώνεται στις περιπτώσεις φερόμενου βασανισμού ή κακομεταχείρισης που έχουν λάβει χώρα τα τελευταία δύο χρόνια. Μία περίληψη ορισμένων περιπτώσεων που η Διεθνής Αμνηστία έχει θέσει στις Ελληνικές αρχές από το 1986 περιέχεται στο παράρτημα.

1 Συνθήκες βασανιστηρίων και κακομεταχείρισης

Μέθοδοι

Οι πιο συχνά αναφερόμενοι τρόποι με τους οποίους αστυνομικοί και άλλοι αξιωματούχοι υπεύθυνοι για την εφαρμογή του νόμου φέρονται να έχουν εξασκήσει βία κατά κρατουμένων είναι οι γροδιές, οι κλωτσιές και τα χτυπήματα με ξύλα, ρόπαλα, ή γκλομπ. Μερικοί κρατούμενοι κατηγορούμενοι για ποινικά αδικήματα ανέφεραν ότι απειλήθηκαν με περίστροφο και υπέστησαν φάλαγγα (ξυλοδαρμό στα πέλματα των ποδιών). Ορισμένοι αστυνομικοί φέρονται να τοποθέτησαν μολύβια ανάμεσα στα δάκτυλα των κρατουμένων τα οποία μετά συνέθλιψαν. Μερικοί κρατούμενοι ισχυρίστηκαν ότι είχαν ξυλοκοπηθεί αφού τους ακινητοποίησαν αναγκάζοντάς τους να καθήσουν σε μία καρέκλα με τα χέρια ή και τα πόδια δεμένα ή αλλοιώς δεμένοι σε έναν πάγκο. Σε μερικές περιπτώσεις άτομα υποστήριξαν ότι είχαν κρεμαστεί και χτυπηθεί. Υπήρχαν μεμονωμένες αναφορές για ηλεκτροσόκ και ένας άνδρας υποστήριξε ότι τον είχαν κάψει στα γεννητικά όργανα και στα πόδια. Σε μία περίπτωση, 12 γυναίκες κρατούμενες που είχαν συλληφθεί για αφισοκόλληση ξυλοκοπήθηκαν και αναγκάστηκαν να σταθούν γυμνές ενώ περίμεναν να υποστούν σωματική έρευνα σε ένα δωμάτιο σε κοινή θέα των διερχόμενων αστυνομικών που τις χλεύαζαν με χυδαία εξευτελιστικά σχόλια.

Ανάκριση

Πολλές από τις περιπτώσεις βασανισμού ή κακοποίησης που αναφέρονται στην Διεθνή Αμνηστία συμβαίνουν κατά τη διάρκεια της ανάκρισης. Ο βασικός σκοπός των βασανιστηρίων ή της κακοποίησης φαίνεται να είναι ο εκφοβισμός του κρατούμενου με στόχο την απόσπαση ομολογίας. Την Διεθνή Αμνηστία ανησυχεί ότι καταθέσεις

που αποσπάστηκαν με βασανισμό κατά την αστυνομική κράτηση μπορεί να επικληθούν ως ενοχοποιητικά στοιχεία κατά τη διάρκεια της δικαστικής διαδικασίας. Η Διεθνής Αμνηστία προτρέπει τις αρχές να διασφαλίσουν ότι κανένα ενοχοποιητικό στοιχείο επακόλουθο βασανισμού ή κακομεταχείρισης δεν γίνεται ποτέ δεκτό ως ενοχοποιητικό στοιχείο σε δικαστήριο, παρά μόνο εναντίον ατόμων που κατηγορούνται για βασανισμό ή κακομεταχείριση. Τις προτρέπει επίσης να λάβουν αυστηρά μέτρα προφύλαξης εναντίον αυτής της πρακτικής.⁽¹⁾ Τέτοιου είδους μέτρα θα βοηθούσαν στο να αποτρέψουν όποιον αστυνομικό θα έμπαινε στον πειρασμό να καταφύγει στην άσκηση σωματικής βίας για να αποσπάσει μία ομολογία ή πληροφορίες από κρατούμενο.

Ο βασανισμός ή η κακοποίηση υπόπτων για ποινικά αδικήματα λαμβάνει χώρα κατά την περίοδο αμέσως μετά τη σύλληψη από την αστυνομία. Αυτό μπορεί να συμβεί στον τόπο σύλληψης, κατά τη διάρκεια της μεταφοράς στο αστυνομικό τμήμα ή στο ίδιο το αστυνομικό τμήμα. Μερικά φερόμενα θύματα υποστήριξαν ότι οδηγήθηκαν σε απομονωμένα μέρη όπως μία παραλία ή ένα ξέφωτο. Τα βασανιστήρια και η κακοποίηση συνήθως διαρκούν για αρκετές ώρες αλλά σε ορισμένες περιπτώσεις που αναφέρθηκαν στη Διεθνή Αμνηστία τα φερόμενα θύματα υποστήριξαν ότι βασανίστηκαν για χρονικό διάστημα μέχρι και 36 ωρών. Σε όλη αυτή τη χρονική περίοδο δεν επιτρέπουν στον κρατούμενο να έρθει σε επαφή ούτε με δικηγόρο ούτε με την οικογένειά του.

Στις 29 Ιανουαρίου 1991, ο εικοσιεξάχρονος κρατούμενος Süleyman Akyar, πρόσφυγας από την Τουρκία, πέθανε στο Νοσοκομείο ΚΑΤ στην Αθήνα, οκτώ μέρες αφότου είχε οδηγηθεί από μέλη της Δίωξης Ναρκωτικών Αθηνών στην Κεντρική Ασφάλεια για ανάκριση μαζί με ένα άλλο άτομο, τον Halit Yalçin, ως ύποπτοι για εμπόριο ναρκωτικών. Την επομένη της σύλληψής του, στις 22 Ιανουαρίου, ο Süleyman Akyar μεταφέρθηκε σε κωματώδη κατάσταση στο Νοσοκομείο Ερυθρός Σταυρός, και από εκεί στο ΚΑΤ. Σύμφωνα με το εξιτήριο που εξέδωσε το νοσοκομείο μετά το θάνατό του, υποβλήθηκε σε χειρουργική επέμβαση για ρήξη λεπτού εντέρου και σε διασωλήνωση και μηχανική υποστήριξη της αναπνοής. Στο εξιτήριο σημειώνεται ότι παρουσίαζε βαρεία αναπνευστική, νεφρική και ηπατική ανεπάρκεια και πολλαπλή οργανική έκπτωση που επέφεραν τον θάνατο. Η νεκροψία που έγινε στις 1 Φεβρουαρίου κατέληξε ότι ο Süleyman Akyar πέθανε από πνευμονία που εκδηλώθηκε ως επακόλουθο των κακώσεων σε όλο το σώμα που υπέστη από ξυλοδαρμό. Ενας ιατροδικαστής που μελέτησε εκ μέρους της Διεθνούς Αμνηστίας τη νεκροψία και τρεις φωτογραφίες γνωμάτευσε ότι ο Süleyman Akyar είχε υποστεί ξυλοδαρμό με ράβδο ή μαστίγιο και βαρεία χτυπήματα στην κοιλιακή χώρα και πέθανε, πιθανώς από νεφρική έκπτωση συνέπεια πολλαπλής βλάβης των μαλακών μορίων και μυών. Με βάση μία από τις φωτογραφίες σχολίασε τα ιδιαίτερος εκτεταμένα αιματώματα τα οποία πρέπει να δημιουργήθηκαν ενώ το δεξί χέρι ήταν σε αναρτημένη θέση. Επιπλέον παρατήρησε ότι η παρουσία αιματωμάτων στη περιοχή της μασχάλης μπορεί να υποδήλωνε ότι τα χέρια του θύματος βρίσκονταν σηκωμένα πάνω από το κεφάλι.

Ενας άλλος γιατρός εξέφρασε τη γνώμη ότι ο Süleyman Akyar είχε κρεμαστεί από τα χέρια και χτυπηθεί, και ένας τρίτος γιατρός εξέφρασε την άποψη ότι τα σημάδια στους καρπούς των χεριών ήταν σύμφωνα με αυτά που θα άφηναν σχοινιά και όχι χειροπέδες. Η ιατρική γνωμάτευση του νοσοκομείου διαπίστωσε κακώσεις στον εγκέφαλο και το κρανίο (που σημείωνε ότι βελτιώθηκαν κατά τη διάρκεια των επτά ημερών που ο Süleyman Akyar νοσηλεύτηκε στο νοσοκομείο) κακώσεις στα εξωτερικά γεννητικά όργανα και κατάγματα πλευρών, που δεν εμφανίζονται στη νεκροψία.

Σύμφωνα με την εφημερίδα Ελευθεροτυπία, την 1 Μαρτίου, ο τότε Υπουργός Δημόσιας Τάξης Ιωάννης Βασιλειάδης δήλωσε ότι σύμφωνα με τα στοιχεία που προκύπτουν από 38 ένορκες καταθέσεις, οι αστυνομικοί βρίσκονταν σε αυτοάμυνα όταν ο Süleyman Akyar τους επιτέθηκε με ένα κατσαβίδι. Τον Μάρτιο 1991, η ελληνική κυβέρνηση πληροφόρησε τον Ειδικό Εισηγητή του ΟΗΕ για θέματα βασανισμού, ο οποίος είχε στείλει επείγουσα έκκληση σχετικά με την υπόθεση, ότι:

"Ο Süleyman Akyar επιχείρησε να επιτεθεί σε αστυνομικό...και εξουδετερώθηκε από άλλους αστυνομικούς που του πέρασαν χειροπέδες. Επαθε τότε αμόκ και άρχισε να χτυπά το κεφάλι του στο πάτωμα. Τα μεσάνυχτα, όσο βρισκόταν σε κράτηση σε ένα γραφείο της Δίωξης Ναρκωτικών, ο Süleyman Akyar ξαφνικά αρρώστησε και πληροφόρησε σχετικά τον φύλακά του. Μετά έχασε τις αισθήσεις του. Μεταφέρθηκε τότε με ασθενοφόρο στο νοσοκομείο Ερυθρός Σταυρός όπου του παρασχέθηκαν οι πρώτες βοήθειες. Από εκεί μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο ΚΑΤ...όπου κρατήθηκε για περίθαλψη των τραυμάτων που υπέστη κατά τη σύγκρουσή του με τους αστυνομικούς. Στις 25 Ιανουαρίου 1991, η κατάστασή του καλλιτέρευσε και μπόρεσε να αποσυνδεθεί από τη συσκευή τεχνητής αναπνοής. Παρόλο που η κατάστασή του βελτιωνόταν ικανοποιητικά, στις 28 Ιανουαρίου χειροτέρεψε σημαντικά και ο Süleyman Akyar πέθανε την επομένη ημέρα στις 3.00 μ.μ. ...Η νεκροψία πιστοποίησε ότι ο θάνατος προκλήθηκε από πνευμονία...Η Κυβέρνηση προσέθεσε ότι οι δικαστικές αρχές είχαν ήδη αναμειχθεί και διεξαγόταν προκαταρκτική ανάκριση."

Ως τα τέλη Απριλίου συνεχίζονταν οι έρευνες γύρω από τις συνθήκες θανάτου του Süleyman Akyar. Η Διεθνής Αμνηστία ζήτησε επανειλημμένα πληροφορίες από την ελληνική κυβέρνηση γύρω από τις συνθήκες κάτω από τις οποίες πέθανε ο Süleyman Akyar, καλώντας την να διασφαλίσει ότι διεξαγόταν σε βάθος και αμερόληπτη ανάκριση. Δεν είχε λάβει καμία απάντηση σε κανένα από αυτά τα σημεία ως τα τέλη Απριλίου 1992.

Η Διεθνής Αμνηστία έχει λάβει κι άλλες καταγγελίες ότι μέλη της Δίωξης Ναρκωτικών Αθηνών έχουν βασανίσει υπόπτους σε μία προσπάθεια να τους αποσπάσουν ομολογίες. Ενας από αυτούς, ο Şehmus Ukuş, Κούρδος με τουρκική υπηκοότητα, αναφέρεται ότι συνελήφθηκε από μέλη της Δίωξης Ναρκωτικών την ή γύρω στη νύκτα της 24 Ιουλίου 1990 καθώς επέστρεφε στο ξενοδοχείο όπου διέμενε στο κέντρο της Αθήνας. Υποστηρίζεται ότι αστυνομικοί τον οδήγησαν σε μία περιοχή

σε κάποιο υψόμετρο, τον έγδυσαν και τον κρέμασαν από ένα δένδρο για αρκετά λεπτά της ώρας. Μετά τον κατέβασαν, του έδεσαν τα χέρια πίσω από την πλάτη με χειροπέδες, τον έριξαν κάτω στο έδαφος και έδεσαν τα πόδια του. Αναφέρεται ότι οι αστυνομικοί τον έβρισαν και μετά έκαψαν τις πατούσες και τα γεννητικά του όργανα με αναπτήρα. Αυτό συνεχίστηκε για 30 λεπτά της ώρας. Καθόλο αυτό το διάστημα, οι αστυνομικοί φέρονται να μὴν ανέκριναν τον Şehmus Ukuş αλλά να τον χλεύαζαν. Αναφέρεται ότι μετά, οι αστυνομικοί τον έδειραν στην πλάτη, στα πόδια, στο στήρνο και στα χέρια με ξύλα. Ζήτησε από τους αστυνομικούς να σταματήσουν να τον χτυπούν ή αλλιώς να τον σκοτώσουν, στο οποίο του απάντησαν, "θα πεθάνεις αργά". Τότε ο Şehmus Ukuş τaráχθηκε σε τέτοιο βαθμό ώστε άρχισε να χτυπά το κεφάλι του στο δένδρο. Τότε οι αστυνομικοί τρόμαξαν και τον μετέφεραν στα Κεντρικά Γραφεία της Δίωξης Ναρκωτικών στη Λεωφόρο Αλεξάνδρας. Τον άφησαν μόνο του ως το πρωί και μετά τον πήγαν στο δεύτερο όροφο, όπου υποστηρίζεται ότι αστυνομικοί τον υπέβαλαν σε νέα βασανιστήρια, κλωτσώντας και γρονθοκοπώντας τον και τοποθετώντας μολύβια ανάμεσα στα δάκτυλά του που μετά συνέθλιβαν. Ενώ βασανιζόταν, αναφέρεται ότι μπήκε στο δωμάτιο ένας ανώτερος αξιωματικός που είπε στους άλλους αστυνομικούς να σταματήσουν και τους ρώτησε αν είχαν ανακρίνει τον Şehmus Ukuş. Εκείνοι φέρονται να απάντησαν ότι δεν τον είχαν ανακρίνει. Όταν ο ανώτερος αξιωματικός τους ρώτησε γιατί τον έδερναν, απάντησαν "Είναι Τούρκος".

Όταν ο Şehmus Ukuş οδηγήθηκε στην τακτική ανακρίτρια της έδειξε τα σημάδια στο σώμα του από τα βασανιστήρια. Αυτόπτης μάρτυρας πληροφόρησε την Διεθνή Αμνηστία ότι ο Şehmus Ukuş είχε αιματώματα σε όλο το σώμα και σημάδια από κάψιμο στις πατούσες των ποδιών και στα γεννητικά όργανα. Η ανακρίτριά έδωσε τις καταγγελίες του για βασανιστήρια υπ' όψιν του εισαγγελέα αλλά, παρόλα αυτά, ο Şehmus Ukuş δεν κλήθηκε ποτέ σε εξέταση από ιατροδικαστή και ούτε ως τώρα έχει κληθεί να καταθέσει σε καμία δικαστική αρχή. Φαίνεται να μην έχει διεξαχθεί καμία έρευνα γύρω από αυτές τις καταγγελίες. Τον Νοέμβριο 1991 ο Şehmus Ukuş καταδικάστηκε σε φυλάκιση 30 μηνών για χρήση ναρκωτικών.

Η Διεθνής Αμνηστία αποτάθηκε στις ελληνικές αρχές εκφράζοντας την ανησυχία της για τα αναφερόμενα βασανιστήρια του Şehmus Ukuş και για το γεγονός ότι ενώ η υπόθεση είχε αναφερθεί από την ανακρίτρια στο γραφείο του εισαγγελέα, ο Şehmus Ukuş δεν είχε εξεταστεί από γιατρό ούτε είχε ως τώρα κληθεί να καταθέσει σε καμία δικαστική αρχή για τα αναφερόμενα βασανιστήρια. Η Διεθνής Αμνηστία ζήτησε να πληροφορηθεί αν είχε διεξαχθεί κάποια έρευνα από τις αρμόδιες αρχές και να ενημερωθεί για το αποτέλεσμα. Μέχρι τα τέλη Απριλίου 1992, δεν είχε λάβει καμία απάντηση.

Υποστηρίζεται ότι μέλη της Δίωξης Ναρκωτικών Αθηνών βασάνισαν τον Mehmet Hayrettin Arat, επίσης Κούρδο από την Τουρκία, για 17 περίπου ώρες όταν τον συνέλαβαν ως ύποπτο για αδικήματα σχετικά με ναρκωτικά στις 25 Ιουνίου 1991 σε ξενοδοχείο της Αθήνας. Όταν συνελήφθηκε, γρονθοκοπήθηκε στο πρόσωπο και

απειλήθηκε με περίστροφο στο στόμα. Μετά μεταφέρθηκε στην Κεντρική Ασφάλεια όπου τον έδεσαν με χειροπέδες μπρούμυτα σε έναν πάγκο. Ένας αστυνομικός κάθισε πάνω στην πλάτη του ενώ ένας άλλος τον υπέβαλλε σε φάλαγγα για μία ώρα. Όταν ο Mehmet Hayrettin Arat ζήτησε από τους αστυνομικούς να προσέξουν γιατί είχε υποβληθεί σε σειρά χειρουργικών επεμβάσεων, εκείνοι φέρονται να αντέδρασαν με διάφορες χυδαίες χειρονομίες. Μετά οι αστυνομικοί του αφαίρεσαν τις χειροπέδες και τον ανάγκασαν να τρέξει με πρησμένα πόδια πάνω κάτω σε ένα διάδρομο. Ένας αστυνομικός φέρεται να έτρεχε δίπλα του λέγοντας "Γαμώ τη Τουρκία". Υστερα υποστηρίζεται ότι τον ανάγκασαν να σταθεί στο κέντρο μίας ομάδας εννέα αστυνομικών που τον χτύπαγαν και τον πέταγαν από την μιά μεριά στην άλλη. Αφού αυτό συνεχίστηκε για αρκετή ώρα, ένας από τους αστυνομικούς φέρεται να έβγαλε τις σφαίρες από το όπλο του, να έδειξε μία από αυτές στον Mehmet Hayrettin Arat και μετά να την έβαλε πίσω στον κύλινδρο του περίστροφου. Μετά υποστηρίζεται ότι ο αστυνομικός περιέστρεψε τον κύλινδρο, έβαλε το περίστροφο στο στόμα του Mehmet Hayrettin Arat και τράβηξε τη σκανδάλη. Υποστηρίζεται ότι αυτό επαναλήφθηκε τέσσερις φορές, και ότι στη συνέχεια οι αστυνομικοί ξανάρχισαν να τον "παίζουν ποδόσφαιρο". Υστερα υποστηρίζεται ότι οι αστυνομικοί κάλυψαν το κεφάλι του Mehmet Hayrettin Arat με μία πλαστική σακούλα ώστε να μη μπορεί να αναπνεύσει. Όταν είχε σχεδόν χάσει τις αισθήσεις του, οι αστυνομικοί φέρονται να έριξαν πάνω του νερό. Υποστηρίζεται ότι αυτό επαναλήφθηκε επτά φορές. Αναφέρεται ότι ύστερα οι αστυνομικοί έκοψαν το παντελόνι του Mehmet Hayrettin Arat με ψαλίδι και του αφαίρεσαν τα εσώρουχα. Ένας από τους αστυνομικούς φόρεσε ένα γάντι και έβαλε το δάκτυλό του στον πρωκτό του Mehmet Hayrettin Arat λέγοντάς του "Θα σε κάνω πούστη".

Τα βασανιστήρια συνεχίστηκαν ως τις 5 π.μ. Αργότερα, το πρωί της 26 Ιουνίου, ο Mehmet Hayrettin Arat οδηγήθηκε σε έναν ανώτερο αστυνομικό ο οποίος φέρεται να είπε, "Αφού δεν μιλάς, θα πώ ότι είχες ένα κιλό και θα φροντίσω να σου δώσουν 20 χρόνια". Στη συνέχεια οδηγήθηκε ενώπιον του εισαγγελέα και φυλακίστηκε στις φυλακές Κορυδαλλού όπου κρατείται προσωρινά κατηγορούμενος για εμπόριο ναρκωτικών.

Σε μία άλλη περίπτωση, τρία άτομα, ο Βασίλης Μακρινίτσας, ο Βασίλης Μακριπούλιας και ο Αργύρης Καβάτας, οι οποίοι κρατούνταν ως ύποπτοι ληστείας και άλλων αδικημάτων στην Αστυνομική Ασφάλεια Θηβών στις 7 Απριλίου 1991, δήλωσαν ότι τους είχαν βασανίσει αστυνομικοί για να τους αποσπάσουν ομολογίες. Είπαν ότι αστυνομικοί τους γρονθοκόπησαν επανειλημμένα και τους κλώτσησαν στη βουβωνική χώρα, στο στομάχι και στο πρόσωπο, με αποτέλεσμα ο ένας από αυτούς να χάσει τις αισθήσεις του, και απείλησαν να τους σκοτώσουν ενώ κρατούσαν περίστροφο στους κροτάφους τους. Οι αστυνομικοί έσβυσαν ένα τσιγάρο στο πρόσωπο του ενός από τους τρεις. Παρόλο που ο Βασίλης Μακρινίτσας ζήτησε από τους αστυνομικούς να μην τον χτυπήσουν στο γόνατο όπου είχε πρόσφατα εγχειρισθεί, ένας από τους αστυνομικούς τον χτύπησε στο γόνατο με ρόπαλο με

αποτέλεσμα εκείνος να χάσει τις αισθήσεις του. Όταν η περίπτωση τους αναφέρθηκε στη Βουλή ο Υπουργός Δημόσιας Τάξης διέταξε διοικητική εξέταση με αφορμή τις καταγγελίες τους. Οι τρεις άνδρες υποβλήθηκαν σε ιατρική εξέταση που επιβεβαίωσε τους τραυματισμούς. Στις 25 Νοεμβρίου 1991, οι ελληνικές αρχές απάντησαν στη σχετική έρευνα της Διεθνούς Αμνηστίας ότι "είχαν απαγγελθεί κατηγορίες εναντίον των αστυνομικών της Αστυνομικής Διοίκησης Θηβών που είναι υπεύθυνοι για αυτές τις πράξεις και...διεξάγεται κυρία ανάκριση στην υπόθεση". Η Διεθνής Αμνηστία ζήτησε να πληροφορηθεί πότε αναμενόταν να ολοκληρωθεί η κυρία ανάκριση και να κρατηθεί ενήμερη γύρω από τις περαιτέρω εξελίξεις. Μέχρι τα τέλη Απριλίου 1992 η Διεθνής Αμνηστία δεν είχε λάβει καμία επιπλέον πληροφορία σχετικά με την πρόοδο της έρευνας.

Ενας άλλος ύποπτος, ο εικοσιοκτάχρονος Αυγουστής Αναστασάκος, υποστηρίζει ότι βασανίστηκε από αστυνομικούς στην Πάτμο στις 12 Σεπτεμβρίου 1991. Όταν, μετά την ανάκρισή του από την αστυνομία, οδηγήθηκε στο Πρωτοδικείο της Κω για να απολογηθεί, αναφέρεται ότι είπε στο δικαστήριο:

"Μου έδεσαν τα χέρια πίσω από την πλάτη και με έδειραν. Στην αρχή με κλώτσαγαν στο λαιμό, στο πρόσωπο και στα γεννητικά όργανα. Πονούσα τόσο πολύ ώστε ζήτησα να πάω στο αποχωρητήριο αλλά δεν με άφηναν να πάω. Όταν τελικά με πήγαν δεν μπορούσα να ουρήσω από τον πόνο. Μετά με χτύπησαν στην πλάτη με καλώδια που πήραν από ένα μαγνητόφωνο, με χτύπησαν με γροθιές στο πρόσωπο και μου έσπασαν ένα δόντι. Εβαλαν το καλώδιο γύρω από τον λαιμό μου και το έσφιξαν ώστε να μην μπορώ να αναπνεύσω."

Αναφέρεται ότι όταν παρουσιάστηκε στο δικαστήριο ο Αυγουστής Αναστασάκος έφερε σημάδια βασανισμού. Ο συγκρατούμενός του Ελευθέριος Κούγιος επίσης υποστήριξε ότι είχε βασανιστεί.

Ως επακόλουθο των καταγγελιών του Αυγουστή Αναστασάκου, αναφέρεται ότι ο εισαγγελέας διέταξε την αστυνομία να μεταφέρει τους δύο άνδρες στο νοσοκομείο για ιατρική εξέταση πριν τους μεταφέρει στις Φυλακές Κω. Στα τέλη Απριλίου η δικαστική έρευνα συνεχίζονταν. Η Διεθνής Αμνηστία απευθύνθηκε στις ελληνικές αρχές εκφράζοντας την ανησυχία της για τις καταγγελίες του Αυγουστή Αναστασάκου και ζητώντας πληροφορίες για την πρόοδο της έρευνας. Τον Απρίλιο 1992 οι αρχές πληροφόρησαν την Διεθνή Αμνηστία ότι η αστυνομική ανάκριση είχε δείξει ότι τα τραύματα των τριών ανδρών είχαν καταφερθεί τουλάχιστον μία εβδομάδα πριν από τη σύλληψή τους.

Βασανιστήρια ή κακομεταχείριση διαδηλωτών

Η Διεθνής Αμνηστία έχει λάβει μία σειρά αναφορών που αφορούν βασανιστήρια ή κακομεταχείριση ατόμων που κρατούνται σχετικά με διαδηλώσεις κατά τις οποίες διαδραματίστηκαν βίαια επεισόδια. Για παράδειγμα, η Διεθνής Αμνηστία έλαβε σχετικές καταγγελίες μετά από τις διαδηλώσεις που ακολούθησαν την πυρηνική καταστροφή του Τσερνομπίλ τον Ιούνιο 1986, τις διαδηλώσεις εναντίον της επίσκεψης του Προέδρου της Νότιας Αφρικής de Klerk τον Μάιο 1990, τις διαδηλώσεις εναντίον της κυβερνητικής πολιτικής στην παιδεία τον Ιανουάριο 1991 και τις διαδηλώσεις εναντίον της επίσκεψης του Αμερικανού Προέδρου George Bush τον Ιούλιο 1991.

Η δεκαεπτάχρονη Στέλλα Ευγενικού ήταν ένα από τα έξι άτομα που κατηγορήθηκαν σχετικά με τα βίαια επεισόδια που διαδραματίστηκαν στην Αθήνα στις 18 Ιουλίου 1991, κατά τη διαδήλωση διαμαρτυρίας εναντίον της επίσκεψης του Αμερικανού Προέδρου George Bush στην Ελλάδα και της αμερικανικής πολιτικής στην Κύπρο. Οι έξι ανακρίθηκαν στην Κεντρική Ασφάλεια στη Λεωφόρο Αλεξάνδρας. Και οι έξι κρατούμενοι φέρονται να κακοποιήθηκαν αλλά μόνο η Στέλλα Ευγενικού κατέθεσε επίσημη καταγγελία.

Όπως αναφέρει η ίδια η Στέλλα Ευγενικού, η αστυνομία την συνέλαβε γύρω στις 10.30 μ.μ. Αναφέρει ότι χωρίστηκε από την αδελφή της και έναν φίλο καθώς εκείνοι ακολούθησαν ένα ρεύμα πανικόβλητων ανθρώπων που έτρεχαν να απομακρυνθούν από το σημείο όπου ακούγονταν πυροβολισμοί. Όταν συνειδητοποίησε ότι ήταν μόνη, πανικοβλήθηκε και εκείνη και άρχισε να τρέχει. Εκείνη τη στιγμή ένας αστυνομικός την άρπαξε από τον ώμο και την έσπρωξε προς τα πίσω με αποτέλεσμα να χάσει την ισορροπία της. Όσο βρισκόταν πεσμένη στο πεζοδρόμιο, υποστηρίζει ότι ο αστυνομικός άρχισε να την χτυπά και να την κλωτσά. Τότε δέκα περίπου άλλοι αστυνομικοί άρχισαν να την χτυπούν με ρόπαλα, να την κλωτσούν σε όλο το σώμα και να την βρίζουν χυδαία. Αντιλήφθηκε κάποιον να λέει στους αστυνομικούς να σταματήσουν αλλιώς θα την σκότωναν. Μετά από αυτό έχασε τις αισθήσεις της. Οδηγήθηκε στην κεντρική ασφάλεια σε περιπολικό της αστυνομίας ενώ λιποθυμούσε συνέχεια. Στο κτήριο της Ασφάλειας οι αστυνομικοί την συνέφεραν με χαστούκια και συνέχισαν να την χτυπούν στο πρόσωπο. Της είπαν ότι μόλις υπέγραφε μία κατάθεση μπορούσε να κάνει ότι ήθελε. Την άφησαν για λίγο και μετά την πήγαν σε ένα γραφείο. Οι αστυνομικοί εκεί της είπαν ότι δεν μπορούσαν να περιμένουν για εκείνην όλη τη νύκτα, και της είπαν να υπογράψει ένα κείμενο, το οποίο και έκανε.

Η Στέλλα Ευγενικού ζήτησε επανειλημμένα καθόλη τη νύχτα της 18 Ιουλίου να εξετασθεί από γιατρό. Στις 19 Ιουλίου οδηγήθηκε στον τακτικό ανακριτή για να λάβει προθεσμία για να απολογηθεί. Οι συνήγοροί της ζήτησαν την άμεση παροχή ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, αίτημα που έγινε δεκτό από τον ανακριτή ο οποίος

ζήτησε να οδηγηθεί αμέσως σε νοσοκομείο. Όμως, αντί να μεταφερθεί σε νοσοκομείο, οδηγήθηκε πίσω στην Κεντρική Ασφάλεια. Το απόγευμα εμφανίστηκε κάποιος που είπε ότι ήταν γιατρός και εξέτασε την ίδια και τους άλλους πέντε κρατούμενους. Της είπε ότι δεν είχε τίποτα. Αυτός ο γιατρός, που ήταν αστυνομικός γιατρός, πράγμα που η Στέλλα Ευγενικού δεν γνώριζε, κατέγραψε ότι είχε αιματώματα στο αριστερό μάγουλο.

Όταν την επισκέφθηκαν οι συνήγοροι και η οικογένειά της στις 21 Ιουλίου, είχε φοβερό πόνο στο σώμα, πόνο στο κεφάλι με έντονη τάση λιποθυμίας, τάση για εμετό, δυσκολία στο βάδισμα και στην αναπνοή. Οδηγήθηκε την ίδια μέρα στο νοσοκομείο Ευαγγελισμός όπου διαπιστώθηκε κάκωση θώρακος, κάταγμα δύο πλευρών και θλάση πνεύμονος και ο γιατρός συνέστησε δεκαπενθήμερη ανάπαυση.

Στις 23 Ιουλίου οι έξι κρατούμενοι οδηγήθηκαν στον 22ο Τακτικό Ανακριτή ο οποίος διέταξε την προσωρινή τους κράτηση στις Φυλακές Κορυδαλλού. Η εφημερίδα Ελευθεροτυπία ανέφερε ότι η Στέλλα Ευγενικού έφερε σαφή ίχνη κακομεταχείρισης όταν παρουσιάστηκε στον ανακριτή και ότι ο ανακριτής και ο εισαγγελέας διέταξαν να οδηγηθεί σε νοσοκομείο. Οι έξι κατηγορήθηκαν από τον Εισαγγελέα του Πρωτοδικείου Αθηνών για κατασκευή και κατοχή εκρηκτικών βομβών με σκοπό να τις χρησιμοποιήσουν για να προξενήσουν κίνδυνο σε πράγματα και ανθρώπους' αντίσταση κατά της αρχής' παρακώλυση συγκοινωνιών' απρόκλητη φθορά' σωματική βλάβη και πρόκληση έκρηξης. Κατά τη διάρκεια της εμφάνισής τους ενώπιον του ανακριτή οι κρατούμενοι δήλωσαν ότι είχαν χτυπηθεί από τους αστυνομικούς.

Την ίδια ημέρα η Στέλλα Ευγενικού οδηγήθηκε στο Γενικό Λαϊκό Νοσοκομείο Αθηνών, στη σχετική γνωμάτευση του οποίου αναφέρεται ότι εκτός από κάκωση θώρακος, η Στέλλα Ευγενικού έφερε επίσης πιθανό κάταγμα στο έμπροσθεν τμήμα του κρανίου.

Οι συνήγοροι της Στέλλας Ευγενικού κατέθεσαν εκ μέρους της έγκληση εναντίον ενός επώνυμου αστυνομικού των ΜΑΤ, του Χαρίλαου Δέλβα, και εναντίον άγνωστων αστυνομικών με στολή και με πολιτική περιβολή που ήταν παρόντες κατά τη σύλληψη και την ανάκρισή της, για βαρεία σωματική βλάβη, άσκηση παράνομης βίας, ψευδορκία, απειλή, βασανιστήρια και άλλες προσβολές της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας, βλασφημία, και απρόκλητη εξύβριση.

Στις 29 Ιουλίου οι έξι κρατούμενοι αφέθηκαν ελεύθεροι με εγγύηση. Μέχρι τα τέλη Απριλίου 1992 είχε ολοκληρωθεί η έρευνα που διεξήγαγε ο εισαγγελέας στις καταγγελίες της Στέλλας Ευγενικού, και η υπόθεση εκρεμούσε στο Συμβούλιο Πλημμελειοδικών που αποφασίζει αν υπάρχουν αρκετά στοιχεία για να προσαχθεί κατηγορούμενος σε δίκη.

Μετά από διαδήλωση για την καταστροφή στον πυρηνικό αντιδραστήρα του Τσερνομπίλ, που έγινε τον Ιούνιο 1986, οκτώ φοιτητές υποστήριξαν ότι είχαν βασανιστεί στην Κεντρική Ασφάλεια Θεσσαλονίκης. Κατά τη διάρκεια της διαδήλωσης στο χώρο του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης σημειώθηκαν συγκρούσεις μεταξύ αστυνομικών και φοιτητών και δύο αστυνομικοί τραυματίστηκαν σοβαρά όταν πυρπολήθηκε το αυτοκίνητό τους. Ορισμένοι φοιτητές κατέλαβαν το κτήριο της Φυσικομαθηματικής Σχολής όπου καταστράφηκε πανεπιστημιακή ιδιοκτησία.

Στις 9 και 10 Ιουνίου η αστυνομία ανέκρινε υπόπτους. Ο Κώστας Πέτρου, ο Θανάσης Σβέtkος, ο Μιχάλης Τάχος, ο Θανάσης Βαγγέλης, ο Αργύρης Μουρατίδης, η Άννα Τσαμπάση, ο Ιωακείμ Τσινίτσης και ο Νίκος Στεφανίδης, οι οποίοι ήταν μεταξύ αυτών που κρατήθηκαν, αργότερα ανέφεραν ότι βασανίστηκαν κατά την ανάκριση.

Κατά τη διάρκεια της 48ωρης αστυνομικής τους κράτησης, στερήθηκαν κάθε επαφή με τους συνήγορους ή τις οικογένειές τους. Στις 10 Ιουνίου οδηγήθηκαν στον εισαγγελέα και την άλλη μέρα στον τακτικό ανακριτή. Ούτε ο εισαγγελέας ούτε ο τακτικός ανακριτής τους επέτρεψαν να εξετασθούν από γιατρό. Στη φυλακή η αίτησή τους να εξετασθούν από γιατρό απορρίφθηκε με την αιτιολογία ότι δεν υπήρχε γιατρός στη φυλακή.

Η Άννα Τσαμπάση δήλωσε ότι για 24 ώρες αστυνομικοί την χτύπαγαν μεταξύ άλλων στα αυτιά και τα μάγουλα, τραβούσαν τα μαλλιά της, την έβριζαν και την πετούσαν σε έναν τοίχο σε μία προσπάθεια να την αναγκάσουν να τους δώσει πληροφορίες, που τελικά έδωσε από φόβο.

Ο Θανάσης Σβέtkος είπε στους αστυνομικούς ότι είχε υποστεί εγχείρηση στο στομάχι πριν από το περιστατικό, και τους ζήτησε να μην τον χτυπήσουν στο στομάχι. Εκείνοι φέρονται να αγνόησαν το αίτημά του.

Ο Νίκος Στεφανίδης δήλωσε ότι τον χτύπησαν σε όλο το σώμα, ιδιαίτερα στα πλευρά και στο στομάχι, και τον οδήγησαν στον τρίτο όροφο του αστυνομικού τμήματος όπου του έκαναν ηλεκτροσόκ. Η μητέρα του δήλωσε ότι έφερε σημάδια βασανισμού.

Αναφέρεται ότι ο Αργύρης Μουρατίδης είχε ένα άτριχο σημείο στο κεφάλι από όπου του είχαν τραβήξει τελείως τα μαλλιά. Κάποιος που τον επισκέφθηκε αφού είχε μεταφερθεί στη φυλακή δήλωσε ότι έκανε αιμόπτυση. Ο Αργύρης Μουρατίδης περιέγραψε ότι οδηγήθηκε στον τρίτο όροφο όπου τοποθετήθηκε σε ένα κρεβάτι και καλύφθηκαν τα μάτια του. Οι αστυνομικοί ήθελαν να του κάνουν ηλεκτροσόκ αλλά ένας άνδρας, που πιστεύει ότι ήταν γιατρός και ήταν παρών στο δωμάτιο, είπε ότι ήταν πολύ αδύνατος για να αντέξει ηλεκτροσόκ.

Αναφέρεται ότι έξι από τους οκτώ φοιτητές που υποστήριξαν ότι βασανίστηκαν έδωσαν ομολογίες ως αποτέλεσμα του βασανισμού. Κανείς από αυτούς που υποστηρίζει ότι βασανίστηκε δεν υπέβαλλε μήνυση εναντίον της αστυνομίας. Χωρίς επίσημες ιατρικές γνωματεύσεις θεώρησαν ότι δεν είχαν αποδεικτικά στοιχεία για να υπερασπιστούν τις καταγγελίες τους. Μία από τις κατηγορούμενες επίσης δήλωσε ότι την συμβούλεψε ο συνήγορός της να μην υποβάλλει μήνυση. Και οι 27 φοιτητές προσήχθησαν σε δίκη με κατηγορίες που περιλάμβαναν διατάραξη κοινής ειρήνης, καταστροφή πανεπιστημιακής περιουσίας και απόπειρα ανθρωποκτονίας. Αθωώθηκαν για τις αρχικές κατηγορίες, αλλά ορισμένοι κρίθηκαν ένοχοι παράνομης οπλοφορίας και καταδικάστηκαν σε 10 μήνες φυλάκιση που μετατράπηκε σε πρόστιμο προς 400 δραχμές την ημέρα. Κατά τη διάρκεια μίας από τις δίκες που διεξήχθηκε μεταξύ 20 και 25 Ιουνίου 1990 στο Μικτό Ορκωτό Δικαστήριο Σερρών, Κακουργιοδικείο, ορισμένοι από τους κατηγορούμενους υποστήριξαν ότι είχαν βασανιστεί, αλλά οι καταγγελίες τους απορρίφθηκαν κατά διαταγή του προέδρου του δικαστηρίου ο οποίος δήλωσε ότι ήταν άσχετες προς την υπόθεση.

Άλλες περιπτώσεις βασανιστηρίων και κακομεταχείρισης

Κατά καιρούς οι ελληνικές εφημερίδες αναφέρουν περιστατικά που αφορούν τον βασανισμό ή την κακομεταχείριση πολιτών από αστυνομικούς που συλλαμβάνονται στο δρόμο, φαινομενικά τυχαία, κατά τη διάρκεια επιχειρήσεων που στοχεύουν στην εκκαθάριση περιοχών από χρήστες ναρκωτικών, εμπόρους ναρκωτικών και ομοφυλόφιλους, ή μετά από διαδηλώσεις. Συχνά το μόνο κριτήριο για τη κράτηση αυτών των ατόμων φαίνεται να είναι η εμφάνισή τους (για παράδειγμα, νεαροί με μακρυά μαλλιά, σκουλαρίκια ή νέα άτομα ντυμένα με μαύρα ή ρούχα που η αστυνομία θεωρεί ως "στολή" των "αναρχικών"). Σε μερικές περιπτώσεις άτομα έχουν κακοποιηθεί ή βασανιστεί αφού ήρθαν σε διαφωνία με την αστυνομία. Η Διεθνής Αμνηστία έχει επίσης λάβει αναφορές ότι η αστυνομία έχει βασανίσει ή κακομεταχειριστεί αναρχικούς και άτομα που πρόσκεινται στην λεγόμενη "εξωκοινοβουλευτική αριστερά". Σε αυτές τις περιπτώσεις η κακομεταχείριση δεν φαίνεται να στοχεύει στην απόσπαση ομολογιών' αλλά μοιάζει να είναι επίδειξη ισχύος ή εξουσίας ή, σε ορισμένες περιπτώσεις, αυθαίρετη εκδίκηση για κάποια πράξη βίας που έγινε εναντίον της αστυνομίας ή για συγκρούσεις κατά τη διάρκεια διαδηλώσεων.

Ο Κώστας Σταματέας, φοιτητής, υποστήριξε ότι τον Φεβρουάριο 1990 τον χτύπησαν με ξύλινα γκλομπ και τον εξύβρισαν αστυνομικοί που διενεργούσαν έρευνα σχετικά με πρόσφατη φοιτητική κατάληψη του κτηρίου του Πολυτεχνείου. Στη συνέχεια αφέθηκε ελεύθερος χωρίς να του απαγγελθεί κατηγορία. Σε φωτογραφία που δημοσιεύτηκε στην Ελευθεροτυπία στις 9 Φεβρουαρίου, η κνήμη του Κώστα Σταματέα φέρει αιματώματα και εκδορές. Ο Θωμάς Καπνογιάννης, αστυνομικός υποδιοικητής, απαντώντας στις 22 Οκτωβρίου 1990 στις σχετικές έρευνες της Διεθνούς Αμνηστίας, δήλωσε ότι στις 5 Φεβρουαρίου ο Κώστας Σταματέας

προσήχθη στην αστυνομία για ανάκριση σχετικά με την βομβιστική επίθεση κατά του Υπουργείου Εμπορίου και παραπέμφθηκε στον εισαγγελέα κατηγορούμενος για παραβίαση του νόμου περί όπλων και εκρηκτικών. Η απάντηση επίσης ανέφερε ότι κατά την κράτησή του και τη μετέπειτα δικαστική εξέλιξη της υπόθεσης, ο Κώστας Σταματέας δεν είχε υποστεί κανενός είδους κακομεταχείριση και δεν είχε υποβάλλει καμία καταγγελία εναντίον αστυνομικών.

Ο Δημήτρης Βαβατσίκος υποστήριξε ότι ο ίδιος και ένας φίλος, του οποίου το όνομα δεν είναι γνωστό, χτυπήθηκαν με ξύλινα γκλομπ και εξυβρίστηκαν από αστυνομικούς του Ε' Αστυνομικού Τμήματος μετά τη σύλληψή τους στη διασταύρωση των οδών Χαλκοκονδύλη και Πατησίων στις 5 Φεβρουαρίου 1990. Κρατήθηκαν για 10 περίπου ώρες στο Αστυνομικό Τμήμα και μετά αφέθηκαν ελεύθεροι χωρίς καμία εξήγηση ή κατηγορία. Σε φωτογραφία που δημοσίευσε η Ελευθεροτυπία στις 6 Φεβρουαρίου, διακρίνονται σημάδια ψηλά στην πλάτη και στο πίσω μέρος του δεξιού χεριού του Δημήτρη Βαβατσίκου. Απαντώντας σε σχετικές έρευνες της Διεθνούς Αμνηστίας, ο Θωμάς Καπνογιάννης, αστυνομικός υποδιοικητής, στις 31 Οκτωβρίου 1990 ανέφερε μεταξύ άλλων ότι "καμία απολύτως κακομεταχείριση του [Δημήτρη Βαβατσίκου] από αστυνομικούς δεν έλαβε χώρα" και ότι δεν είχε κατατεθεί καμία μήνυση.

Ο Εμμανουήλ Κασαπάκης υπέβαλε μήνυση κατά αστυνομικών της ομάδας "Ζ" στις 25 Σεπτεμβρίου 1990 δηλώνοντας ότι τον εξύβρισαν, τον χτύπησαν στο κεφάλι με γκλομπ και του έσπασαν το αριστερό χέρι, στο σπίτι του στην Αθήνα όπου πήγαν για να του ζητήσουν να χαμηλώσει τη μουσική σε πάρτυ που έκανε εκεί, νωρίς το πρωί της 23 Σεπτεμβρίου. Ο Εμμανουήλ Κασαπάκης οδηγήθηκε κατόπιν στο Περιφερειακό Γενικό Νοσοκομείο Αθηνών. Η ιατρική γνωμάτευση του νοσοκομείου της 24 Σεπτεμβρίου 1990, πιστοποιεί τραύματα στο κεφάλι που χρειάστηκαν ράμματα, και που προκάλεσαν διάσειση και αμνησία, και τραύματα στον αριστερό βραχίονα. Ο Εμμανουήλ Κασαπάκης υπέβαλλε μήνυση εναντίον των υπεύθυνων αστυνομικών για σοβαρή σωματική βλάβη, επικίνδυνη σωματική βλάβη, απειλές και φθορά περιουσίας. Η Διεθνής Αμνηστία απευθύνθηκε γραπτώς στις αρχές σχετικά με τις καταγγελίες του Εμμανουήλ Κασαπάκη τον Δεκέμβριο 1990 αλλά δεν έλαβε καμία απάντηση. Η έκβαση της μήνυσής του δεν είναι γνωστή.

Ο Βασίλης Σωτηρόπουλος, υπάλληλος της εφημερίδας Ελευθεροτυπία που εργάζεται βραδυνή βάρδια, υποστήριξε ότι νωρίς το πρωί της 26 Απριλίου 1991 τον σταμάτησαν τρεις αστυνομικοί με πολιτικά που επέβαιναν σε ένα άσπρο αυτοκίνητο, στην οδό Αρδηττού στην Αθήνα, καθώς πήγαινε στο πιεστήριο. Ένας από τους αστυνομικούς έβγαλε ένα περίστροφο και του φώναξε "Μήν κουνιέσαι! Στο τοίχο. Ασφάλεια!". Τρεις αστυνομικοί βγήκαν από το αυτοκίνητο και τον πλησίασαν. Ο αστυνομικός με το περίστροφο τον πλησίασε και τον χτύπησε με τη κάνη του όπλου στο κεφάλι, ενώ οι άλλοι δύο τον χτυπούσαν και τον έβριζαν. Όταν ο Βασίλης Σωτηρόπουλος είπε ότι ήταν υπάλληλος εφημερίδας, οι αστυνομικοί σταμάτησαν να

τον χτυπούν κι ένας από αυτούς του είπε "Ελα, ρε φίλε, δεν έγινε και τίποτα." Υστερα ζήτησαν συγγνώμη και έφυγαν. Ο Βασίλης Σωτηρόπουλος κατέγραψε τον αριθμό κυκλοφορίας του αυτοκινήτου και αργότερα υπέβαλε μήνυση στο 1' Αστυνομικό Τμήμα. Αναφέρει ότι είχε βαθύ τραύμα στο κεφάλι και αισθανόταν ελαφρά ζάλη. Δύο μέρες αργότερα πήγε σε ένα νοσοκομείο όπου διαγνώστηκε ελαφρά διάσειση. Λίγο αργότερα κλήθηκε από την αστυνομία στο τμήμα όπου πληροφορήθηκε ότι δεν είχε βρεθεί κανένα αυτοκίνητο με τον αριθμό που τους είχε δώσει. Του ζήτησαν να τους ενημερώσει αν ξαναέβλεπε αυτούς που του επιτέθηκαν.

Στις 2 Νοεμβρίου 1991, έξι αστυνομικοί συνέλαβαν 33 άτομα που κολλούσαν πολιτικές αφίσες στις οδούς Θεμιστοκλέους και Ακαδημίας στην Αθήνα. Οδηγήθηκαν στην Κεντρική Ασφάλεια. Δεκαπέντε από τους 33 κρατούμενους αργότερα υποστήριξαν ότι είχαν βασανιστεί και κακοποιηθεί μεταξύ 3 μ.μ. της 2 Νοεμβρίου και 1.30 π.μ. της 3 Νοεμβρίου.

Παρόλο που η Μαρία Νικολαΐδου γνωστοποίησε αμέσως στην αστυνομία ότι ήταν τριών μηνών έγκυος, ένας ανώτερος αξιωματικός με πολιτικά στον 12ο όροφο της Κεντρικής Ασφάλειας φέρεται να την τράβηξε από τα μαλλιά, να της χτύπησε επανειλημμένα το κεφάλι στον τοίχο και να την εξύβρισε χυδαία αποκαλώντας την μεταξύ άλλων "πουτάνα" και "αλήτισσα". Η Κατερίνα Μάλιου ανέφερε παρόμοια μεταχείριση και η Ντίνα Καλάκου υποστήριξε ότι μέλη του πληρώματος ενός αστυνομικού οχήματος την έφτυσαν ενώ έκαναν χυδαία προσβλητικά σχόλια του τύπου "Ποιός ξέρει πόσοι και ποιοί σε γαμάνε; κάνετε παρτούζες κάθε βράδυ;". Οι κρατούμενες επίσης δήλωσαν ότι "δόθηκε εντολή να γδυθούμε όλες οι κοπέλλες κρατούμενες εντελώς για διενέργεια σωματικής έρευνας, η οποία διενεργήθηκε υπό συνθήκες προσβλητικές, χυδαίες, παράνομες και ταπεινωτικές για μας. Άφησαν ανοιχτές τις πόρτες και είμασταν γυμνές σε κοινή θέα των περιφερομένων αστυνομικών οργάνων που δεν δίσταζαν και να σχολιάζουν με σεξιστικά υπονοούμενα του τύπου "Κοίτα πως είναι, σαν κακογαμημένες σκύλες" και άλλα πολλά."

Ο κρατούμενος Ιωάννης Μπαλής δήλωσε ότι άνδρες των MAT και άλλα αστυνομικά όργανα τον χτύπησαν σε όλο το σώμα και στο πρόσωπο. Αστυνομικοί φέρονται να χτύπησαν τον Γιώργο Μεριζιώτη στο κεφάλι, στα πλευρά και στα πόδια με γκλομπ. Ο Χρήστος Στρατηγόπουλος έφερε χτύπημα και αιμάτωμα στο αριστερό μάτι και σημάδια από χτυπήματα σε όλο το σώμα. Αστυνομικοί έσπασαν την οδοντοϊατρική γέφυρα του Θεοφάνη Μίχα όταν τον χτύπησαν στο πρόσωπο και στο σαγόνι. Υποστηρίζει επίσης ότι χτυπήθηκε στο δεξί χέρι και πόδι. Υποστηρίζεται ότι αστυνομικοί χτύπησαν τον Ηλία Μπουντουβά στο αριστερό αυτί. Ο Δημήτριος Φασόλης δήλωσε ότι αστυνομικοί τον χτύπησαν στο δεξί πόδι, στην πλάτη και στους ώμους. Ο Χρήστος Σιέρρας δήλωσε ότι χτυπήθηκε στα δύο πόδια και στο πρόσωπο, ιδιαίτερα στα μάτια' ο Γεώργιος Κοσμάς ότι δέχτηκε κλωτσιές και χτυπήματα από γκλομπ. Ο Απόστολος Καλοστύπης δήλωσε ότι αστυνομικοί τον χτύπησαν με γκλομπ

στο λαιμό και στο δεξί μάτι. Ο Κωνσταντίνος Καλαρέμας δήλωσε ότι χτυπήθηκε στο στήθος, στα γεννητικά όργανα και στο πρόσωπο.

Οι 33 κρατούμενοι κατηγορήθηκαν για παράνομη αφισκοκόλληση' αντίσταση κατά της αρχής' φθορά ξένης περιουσίας' αναστάτωση επικοινωνιών ασφαλείας' περιούβριση και διασπορά ψευδών ειδήσεων. Η δίκη τους άρχισε στις 4 Νοεμβρίου. Στις 5 Νοεμβρίου όλοι ξεκίνησαν απεργία πείνας διαμαρτυρόμενοι για την συνεχιζόμενη κράτησή τους από την αστυνομία. Στις 13 Νοεμβρίου απέθηκαν ελεύθεροι αφού καταδικάστηκαν σε έξι μήνες φυλάκιση για παράνομη αφισκοκόλληση και περιούβριση από το Τριμελές Πλημμελειοδικείο Αθηνών. Ασκήσαν έφεση και απέθηκαν-ελεύθεροι. Τον Απρίλιο η ελληνική κυβέρνηση απαντώντας στις αιτιάσεις της Διεθνούς Αμνηστίας δήλωσε ότι μετά από έρευνα, οι καταγγελίες τους αποδείχθηκαν αναληθείς. Μέχρι τα τέλη του μήνα συνεχιζόταν η δικαστική έρευνα στις καταγγελίες τους.

Σε ορισμένες περιπτώσεις αστυνομικοί έχουν δείρει άτομα που παρενέβησαν όταν εκείνοι φέρονται να κακοποιούσαν άλλα άτομα ή να διεξήγαγαν έρευνα κατά βίαιο ή απότομο τρόπο.

Τη νύχτα της 6 Μαΐου 1989 ο Δημήτρης Βόγλης σταμάτησε το αυτοκίνητό του σε ένα περίπτερο στη διασταύρωση των οδών Μητροπόλεως και Χρυσοστόμου Σμύρνης στη Θεσσαλονίκη. Είδε δύο αστυνομικούς να χτυπούν και να κλωτσούν έναν άνδρα που είχε χάσει τις αισθήσεις του και διαμαρτυρήθηκε. Οι δύο αστυνομικοί τότε άρχισαν να χτυπούν τον ίδιο και προυπάθησαν να τον βάλουν στο περιπολικό τους. Κατέφθασαν και άλλοι τέσσερις ή πέντε αστυνομικοί και όλοι μαζί επιτέθηκαν εναντίον του Δημήτρη Βόγλη. Υστερα του φόρεσαν χειροπέδες και τον οδήγησαν στο Γ' Αστυνομικό Τμήμα Θεσσαλονίκης. Στο τμήμα οι ίδιοι αστυνομικοί αναφέρεται ότι τον χτύπησαν με ξύλινα ρόπαλα. Τελικά το βράδυ της 7 Μαΐου οδηγήθηκε δεμένος στο νοσοκομείο. Η ιατρική γνωμάτευση που εξέδωσε το Ιπποκράτειο Νοσοκομείο πιστοποίησε εκδορές, αιματώματα στο δεξί γόνατο και αιματώματα στο κρανίο.

Το πλήρωμα του περιπολικού και ένας επιπλέον αστυνομικός υπέβαλαν μήνυση κατά του Δημήτρη Βόγλη για περιούβριση, αντίσταση κατά της αρχής, και πρόκληση ελαφράς σωματικής βλάβης κατ' ενός αστυνομικού. Στις 10 Μαΐου ο Δημήτρης Βόγλης κρίθηκε ένοχος περιούβρισης και πρόκλησης ελαφράς σωματικής βλάβης από το Αυτόφωρο Τριμελές Πλημμελειοδικείο και καταδικάστηκε σε 25 ημέρες φυλάκιση. Η ποινή μετατράπηκε σε χρηματικό πρόστιμο. Ο εισαγγελέας διέταξε έρευνα στις καταγγελίες του Δημήτρη Βόγλη. Στις 21 Νοεμβρίου 1989 η Διεθνής Αμνηστία απευθύνθηκε γραπτώς στον τότε Πρόεδρο Χρήστο Σαρτζετάκη, εκφράζοντας ανησυχία για την υπόθεση και ζητώντας πληροφορίες σχετικά με την έκβαση των ερευνών. Δεν έλαβε καμία απάντηση. Η Διεθνής Αμνηστία έμαθε αργότερα ότι ο εισαγγελέας είχε ολοκληρώσει την ανάκριση γύρω από την υπόθεση και ότι

εκκρεμούσε η εξέτασή της από το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών που θα έκρινε αν θα απαγγέλονταν κατηγορίες κατά των αστυνομικών.

Σε ένα παρόμοιο περιστατικό, ο Παντελής Τσουμπρής, εικοσιπεντάχρονος φοιτητής της Νομικής, περπατούσε στο κέντρο της Αθήνας νωρίς το απόγευμα της 16 Ιανουαρίου 1991 όταν συνάντησε δύο αστυνομικούς των ομάδων "Ζ" που έκαναν έρευνα σε έναν νεαρό στη διασταύρωση των οδών Σκουφά και Ομήρου. Αναφέρεται ότι ο νεαρός είχε ακινοποιηθεί σε έναν τοίχο και οι αστυνομικοί του είχαν κατεβάσει το παντελόνι. Γύρω τους μαζεύτηκαν πολλοί περαστικοί, συμπεριλαμβανομένου και του Παντελή Τσουμπρή, οι οποίοι διαμαρτύρονταν και ζητούσαν κάποιες εξηγήσεις από τους αστυνομικούς. Σύμφωνα με περιγραφή ενός αυτόπτη μάρτυρα, οι δύο αστυνομικοί, συνεπικουρούμενοι από τον οδηγό ενός περιπολικού, άρπαξαν τον Παντελή Τσουμπρή και άρχισαν να τον χτυπούν στο κεφάλι, τα πόδια, τη πλάτη και τα γεννητικά όργανα με τα γκλομπ τους. Φέρονται επίσης να επιτέθηκαν και εναντίον ορισμένων περαστικών που παρακολουθούσαν το επεισόδιο. Υστερα οδήγησαν τον Παντελή Τσουμπρή μαζί με το νεαρό στον οποίο έκαναν την έρευνα στο Γ' Αστυνομικό Τμήμα και αναφέρεται ότι συνέχισαν να τον χτυπούν έξω από το τμήμα μέχρι να επέμβει ένας ανώτερος αξιωματικός της αστυνομίας.

Το ίδιο βράδυ, ο Παντελής Τσουμπρής οδηγήθηκε στον εισαγγελέα που άσκησε εναντίον του ποινική δίωξη για αντίσταση κατά της αρχής, σωματικές βλάβες, περιούβριση και απείθεια. Την επομένη, ο Παντελής Τσουμπρής κατέθεσε μήνυση στην Εισαγγελία Πρωτοδικών Αθηνών κατά τριών αστυνομικών για πρόκληση ελαφράς σωματικής βλάβης και εξύβριση. Τρεις αυτόπτες μάρτυρες, ο Μάκης Τριανταφυλλόπουλος, η Δώρα Μαυρομάτη και ο Νίκος Πετρόπουλος, επίσης κατέθεσαν μήνυση κατά των τριών αστυνομικών. Στις 1 Φεβρουαρίου ο Παντελής Τσουμπρής δικάστηκε από το Αυτόφωρο Τριμελές Πλημμελειοδικείο για τις κατηγορίες που απεύθυναν εναντίον του οι αστυνομικοί και αθώωθηκε.

Σύμφωνα με δημοσίευμα στις 17 Ιανουαρίου της εφημερίδας Ελευθεροτυπία, που είχε πάρει συνέντευξη από τον Παντελή Τσουμπρή την ημέρα του αναφερόμενου ξυλοδαρμού, ο Παντελής Τσουμπρής έφερε σημάδια από κακοποίηση στην πλάτη και τα πόδια. Ο Παντελής Τσουμπρής φέρεται να είπε στην εφημερίδα ότι είχε χτυπηθεί με ρόπαλα στο κεφάλι, στις κλειδώσεις, στην κοιλιά και στην πλάτη. Τον Αύγουστο 1991 η Διεθνής Αμνηστία έθεσε την υπόθεση του Παντελή Τσουμπρή στις Ελληνικές Αρχές αλλά δεν έλαβε απάντηση. Η έκβαση της μήνυσής του δεν είναι γνωστή.

Αστυνομικές δυνάμεις υπεύθυνες για βασανιστήρια και κακομεταχείριση

Το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης έχει την γενική ευθύνη για όλες τις δυνάμεις της αστυνομίας. Πολλές καταγγελίες για βασανιστήρια και κακομεταχείριση αφορούν την Ασφάλεια (που είναι υπεύθυνη για τις ποινικές ανακρίσεις) και τις αστυνομικές δυνάμεις που εκτελούν γενικά καθήκοντα αστυνόμευσης. Εχουν γίνει καταγγελίες από

την Αθήνα, τη Θεσσαλονίκη και από μικρότερες πόλεις, κωμοπόλεις, χωριά και νησιά. Ιδιαίτερα ανησυχητικός είναι ο αριθμός των καταγγελιών που αφορούν την Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Αττικής στη Λεωφόρο Αλεξάνδρας στην Αθήνα, όπου στεγάζονται οι κεντρικές διευθύνσεις της Ασφάλειας και της Αστυνομίας. Εκεί επίσης βρίσκεται η Υποδιεύθυνση Δίωξης Ναρκωτικών, εναντίον της οποίας έχουν γίνει αρκετές πολύ σοβαρές καταγγελίες για βασανιστήρια. Ως προς την Αθήνα, πολλές καταγγελίες αφορούν επίσης τις Μονάδες Αποκατάστασης της Τάξης (ΜΑΤ) που χρησιμοποιούνται μεταξύ άλλων σε διαδηλώσεις, απεργίες και ταραχές σε φυλακές· τα μέλη της ομάδας Ζ (τους λεγόμενους "Ζητάδες") που περιπολούν με μοτοσυκλέττες για άμεση επέμβαση· και την Άμεση Δράση, που χρησιμοποιεί περιπολικά αυτοκίνητα.

Καταγγελίες από φυλακές

Η Διεθνής Αμνηστία έχει επίσης λάβει καταγγελίες για βασανιστήρια και κακοποίηση σε φυλακές. Φυλακισμένοι που συνελήφθησαν να επιχειρούν να δραπετεύσουν από τη φυλακή υποστηρίζουν ότι βασανίστηκαν και μερικές φορές κρατήθηκαν σε απομόνωση μέχρι και για τρεις εβδομάδες κάτω από σκληρές, απάνθρωπες και ταπεινωτικές συνθήκες. Άτομα που συλλαμβάνονται να δραπετεύουν ή άτομα που θεωρούνται υπεύθυνα για την οργάνωση απόδρασης παραπέμπονται σε δίκη από δικαστήριο. Η συνήθης ποινή είναι επιπλέον φυλάκιση. Μερικοί φυλακισμένοι που στιγματίστηκαν ως "ταραχοποιοί" γιατί παραπονέθηκαν για τις συνθήκες διαβίωσης ή διατύπωσαν κάποιου είδους αιτήματα έχουν επίσης υποστηρίξει ότι ξυλοκοπήθηκαν.

Τον Φεβρουάριο 1991, ο Ελευθέριος Κοριακίδης, 21 ετών, και ο Κωνσταντίνος Στεφανίδης, 30 ετών, αποπειράθηκαν να δραπετεύσουν από το νοσοκομείο κρατουμένων των Φυλακών Κορυδαλλού αλλά εντοπίστηκαν σχεδόν αμέσως. Όταν στις 11 Φεβρουαρίου, παρουσιάστηκαν στο Αυτόφωρο Τριμελές Πλημμελειοδικείο Πειραιώς για να δικαστούν για απόπειρα απόδρασης, η εφημερίδα Τα Νέα, στις 12 Φεβρουαρίου, ανέφερε ότι έφεραν εμφανή σημάδια κακοποίησης. Στο δικαστήριο κατήγγειλαν ότι μετά την απόπειρά τους κλείστηκαν στο πειθαρχείο των φυλακών όπου κρατήθηκαν για δύο μέρες χωρίς να τους δοθεί φαγητό ή νερό. Υποστήριξαν ότι κατά τη διάρκεια αυτής της κράτησης τους χτύπησαν οι φύλακες. Ζήτησαν τη προστασία του δικαστηρίου για να επιστρέψουν στη φυλακή. Η πρόεδρος του δικαστηρίου απάντησε ότι το δικαστήριο δεν ήταν αρμόδιο να αποφασίσει και ότι μπορούσαν να υποβάλουν μήνυση στον εισαγγελέα που επισκέπτεται τις φυλακές. Και οι δύο άνδρες καταδικάστηκαν σε επιπλέον φυλάκιση 4 μηνών. Άλλοι φυλακισμένοι που έλαβαν μέρος στην απόπειρα δραπετεύσης επίσης υποστήριξαν ότι κακοποιήθηκαν όταν ξαναπιάστηκαν και τους επέστρεψαν στις φυλακές. Στις 13 Φεβρουαρίου ο προϊστάμενος της Εισαγγελίας Πλημμελειοδικών Πειραιώς, Αθανάσιος Δαδούκης, διέταξε προκαταρκτική εξέταση με αφορμή τις καταγγελίες και παρέπεμψε την υπόθεση στον Εισαγγελέα Πειραιώς για ανάκριση. Η έκβαση ή η πρόοδος της ανάκρισης δεν είναι γνωστή.

Την ίδια εποχή, μία ομάδα φυλακισμένων στις Κλειστές Φυλακές Λαρίσης ξεκίνησε απεργία πείνας σε ένδειξη διαμαρτυρίας για την ποιότητα του φαγητού και απαιτώντας περισσότερη θέρμανση μέχρι το τέλος του χειμώνα.

Στις ή γύρω στις 7 Φεβρουαρίου 1991, στις 4.00 το πρωί, φύλακες οπλισμένοι με ρόπαλα και αλυσίδες όρμησαν στα κελιά στις πτέρυγες Α', Β' και Γ' των φυλακών και έδειραν όσους φυλακισμένους θεωρούνταν υπεύθυνοι για την απεργία πείνας. Μέλη των ΜΑΤ μετέφεραν δεκαεπτά περίπου φυλακισμένους σε άλλες φυλακές. Οι φυλακισμένοι υποστήριξαν ότι οι ένοπλοι φρουροί φορούσαν κουκούλες ώστε να είναι αδύνατη η αναγνώρισή τους.

Τρεις βουλευτές του ΠΑΣΟΚ κατέθεσαν επρώτηση στη Βουλή για το περιστατικό κατακρίνοντας την αναφερόμενη κακοποίηση και απαιτώντας τη διενέργεια εξέτασης. Δεν είναι γνωστό εάν οι αρχές έλαβαν κάποια μέτρα για να διερευνήσουν αυτές τις καταγγελίες.

Η Διεθνής Αμνηστία δέχτηκε αρκετές αναφορές ότι 18 φυλακισμένοι που φέρονται να έλαβαν μέρος σε απόπειρα μαζικής απόδρασης από τις Κλειστές Φυλακές Πατρών στις ή γύρω στις 17 Μαΐου 1991, επισημάνθηκαν ως αρχηγοί και για τιμωρία κλείστηκαν σε κελιά απομόνωσης για 11 μέρες στη διάρκεια των οποίων βασανίστηκαν και κακοποιήθηκαν. Μετά την απομόνωση, μεταφέρθηκαν σε διάφορες φυλακές σ' όλη την Ελλάδα.

Οι φυλακισμένοι αυτοί ήταν οι:

Erdal Karasu, Ismet Süslü, Ali Mirzanlı, Fikri Önver, Hüseyin Dinar, Eyüp Duman, Şehmus Ukuş, Muzaffer Yorulmaz, Muharrem Turcan, Mehmet Emin Celik, Ömer Kama, Muhammed Ludin, Nasreddin Akram, Abus Hamis Suphi, Hamid Riyat, Sabri Eyit, Sait (επώνυμο άγνωστο), Ferhan (επώνυμο άγνωστο)

Αναφέρεται ότι οι φυλακισμένοι κλείστηκαν ανά τρεις ή τέσσερις σε τσιμεντένια κελιά απομόνωσης τα οποία δεν περιείχαν κρεβάτι ή άλλο έπιπλο και είχαν διαστάσεις περίπου 1,8 x 1 x 2 μέτρα. Αναφέρεται ότι δεν υπήρχε άλλο μέσο φωτισμού ή εξαερισμού, εκτός από μία τρύπα στο κέντρο του ταβανιού. Τα κελιά ήταν τόσο μικρά ώστε οι έγκλειστοι δεν χωρούσαν να ξαπλώσουν, μπορούσαν μόνο να κάθονται ή να στέκονται όρθιοι. Τις πρώτες επτά μέρες αναφέρεται ότι δεν τους δόθηκε καθόλου τροφή' τις τελευταίες τέσσερις λάμβαναν τροφή μία φορά την ημέρα. Αναφέρεται ότι οι φυλακισμένοι γυμνώθηκαν μέχρι τα εσώρουχα και τους δόθηκε μία κουβέρτα ανά κελλί. Υποστηρίζεται ότι φύλακες και ιατρικό προσωπικό έδερναν τους φυλακισμένους αυτούς με ξύλα, ηλεκτρικά καλώδια, λαστιχένια μαστίγια και γκλομπ και έριχναν παγωμένο νερό πάνω τους καθόλη τη διάρκεια των 11 ημερών που βρίσκονταν σε απομόνωση.

Αναφέρεται ότι ένας από τους φυλακισμένους, ο Erdal Karasu, έμεινε δύο εβδομάδες στο νοσοκομείο ως αποτέλεσμα των τραυματισμών που υπέστη. Αναφέρεται ότι παρουσίαζε κάταγμα πλευρών, τραύματα στο στόμα, αιματοουρία και αιμορραγία στα αυτιά. Εννέα μήνες μετά το περιστατικό εξακολουθούσε να παρουσιάζει πρήξιμο και πόνους στο λαιμό, προβλήματα όρασης και ακοής καθώς και διαταραχές στον ύπνο και ψυχολογικά προβλήματα. Ο Erdal Karasu υπέβαλε μήνυση στον εισαγγελέα τον Ιούλιο 1991, η πρόοδος και έκβαση της οποίας δεν είναι γνωστές.

Η Διεθνής Αμνηστία έλαβε μία αναφορά ότι πέντε Ιρανοί φυλακισμένοι, οι Aliriza Cemsidi Heyderi, Hasan Ahmedi, Abbas Surici, Ekber Zeyneli και Islami Mensur, κρατήθηκαν σε απομόνωση για 18 ημέρες στις Φυλακές Κορυδαλλού από τις 2 Σεπτεμβρίου 1991 περίπου, όταν τους υποψιάστηκαν ότι σκόπευαν να δραπέτευσουν. Το διάστημα αυτό, αναφέρεται ότι βασανίστηκαν, στερήθηκαν τροφή, κρατήθηκαν γυμνοί και δεν τους επιτράπηκε να βγουν καθόλου για άσκηση.

Η Διεθνής Αμνηστία απευθύνθηκε στις ελληνικές αρχές εκφράζοντας την έντονη ανησυχία της γύρω από αυτές τις καταγγελίες, και ζητώντας να διασφαλιστεί η διεξαγωγή άμεσης, σε βάθος και αμερόληπτης έρευνας, να δημοσιεύσουν τα σχετικά πορίσματα και να οδηγηθεί ενώπιον της δικαιοσύνης όποιος υπάλληλος των φυλακών κριθεί υπεύθυνος για τα αναφερόμενα βασανιστήρια. Μέχρι τα τέλη Απριλίου 1992 δεν είχε λάβει καμία απάντηση σε κανένα από τα αιτήματά της.

Ο φυλακισμένος Ελευθέριος Κομιακίδης πέθανε την νύχτα της 8 Οκτωβρίου 1991 στις Κλειστές Φυλακές Λαρίσης μετά τη μεταφορά του από φύλακες σε καλλι απομόνωσης. Το επόμενο πρωί οι φύλακες αφαίρεσαν τα προσωπικά του είδη από το καλλι του και πληροφόρησαν τους συγκρατούμενούς του ότι είχε αυτοκτονήσει στην απομόνωση. Συγκρατούμενοι υποστήριζαν ότι καθώς οι φύλακες απομάκρυναν τον Ελευθέριο Κομιακίδη τον χτύπαγαν και εκείνος φώναζε "Θα με σκοτώσουν". Σύμφωνα με δημοσιεύματα εφημερίδων, ο Εισαγγελέας Λαρίσης διέταξε προκαταρκτική έρευνα γύρω από την υπόθεση όταν συγκρατούμενοι υπέβαλαν μήνυση υποστηρίζοντας ότι ο Ελευθέριος Κομιακίδης πέθανε από ξυλοδαρμό. Το πόρισμα αυτής της έρευνας δεν είναι γνωστό, ούτε είναι γνωστό αν ο εισαγγελέας έλαβε πρόσθετα μέτρα με βάση το πόρισμα. Η εφημερίδα Εθνος στις 18 Νοεμβρίου 1991 δημοσίευσε ότι η αστυνομία δήλωσε ότι ο Ελευθέριος Κομιακίδης πέθανε όταν κρεμάστηκε με το πουκάμισό του και απέκλεισε κάθε εγκληματική ενέργεια. Ιατροδικαστική εξέταση αναφέρεται ότι επεσήμανε αιματώματα στη περιοχή γύρω από το λαιμό. Σύμφωνα με το ίδιο δημοσίευμα, ο πατέρας του Ελευθερίου Κομιακίδη δήλωσε ότι όταν πήγε να παραλάβει το σώμα του γιού του από το νεκροτομείο διαπίστωσε αιματώματα σε όλο το σώμα και το πρόσωπο και ένα τραύμα ανάμεσα στα φρύδια, πάνω από τη μύτη. Τον Μάρτιο 1992 η Διεθνής Αμνηστία ζήτησε πληροφορίες για την έκβαση της έρευνας και για τα αίτια θανάτου που ανέφερε η νεκροψία. Μέχρι τα τέλη Απριλίου δεν είχε λάβει καμία απάντηση.

2 Δικαιώματα ατόμων σε αστυνομική κράτηση

Σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία, κατηγορούμενος είναι εκείνος εναντίον του οποίου έχει ασκήσει ρητά την ποινική δίωξη ο εισαγγελέας ή αναφέρεται σε μήνυση, έγκληση, αίτηση ή έκθεση για αξιόποινη πράξη (Αρθρο 72). Έχει τα ακόλουθα δικαιώματα κατά τη χρονική περίοδο που διεξάγεται αστυνομική ανάκριση (Αρθρο 104 ΚΠΔ).

1. Το δικαίωμα να παρίσταται με συνήγορο σε κάθε εξέτασή του και στην απολογία του. Για αυτό το σκοπό ο κατηγορούμενος έχει δικαίωμα να προσκαλείται εικοσιτέσσερις ώρες πριν από κάθε ανακριτική ενέργεια (Αρθρο 100.1 ΚΠΔ). Επιτρέπεται η σύντμηση της προθεσμίας αυτής, αν ο υπεύθυνος ανακριτικός υπάλληλος βεβαιώσει γραπτώς ότι η αναβολή θα δημιουργήσει κίνδυνο (Αρθρο 100.2 ΚΠΔ).
2. Το δικαίωμα να επικοινωνήσει με τον συνήγορό του. Αυτό το δικαίωμα δεν μπορεί να απογορευθεί σε καμία περίπτωση (Αρθρο 100.4 ΚΠΔ). Όμως, ενώ σε μεταγενέστερα στάδια της ποινικής δίωξης, ο αξιωματιούχος που διεξάγει την ανάκριση έχει την υποχρέωση να διορίσει αυτεπαγγέλτως συνήγορο, αν το ζητήσει ρητά ο κατηγορούμενος, το δικαίωμα αυτό παραλείπεται από το Αρθρο 104 του ΚΠΔ.
3. Ο κατηγορούμενος έχει επίσης το δικαίωμα να πληροφορείται το περιεχόμενο των εγγράφων της ανάκρισης, μόλις κληθεί να παρουσιαστεί ενώπιον του ανακριτή και ο κατηγορούμενος ή ο συνήγορός του επιτρέπεται να μελετήσει και να του χορηγηθούν αντίγραφα των εγγράφων της ανάκρισης.
4. Ο κατηγορούμενος έχει επίσης το δικαίωμα να ζητήσει προθεσμία έως σαράντα οκτώ ώρες πριν απολογηθεί στον τακτικό ανακριτή.
5. Ο υπάλληλος που διενεργεί την ανάκριση είναι επίσης υποχρεωμένος να εξηγήσει με σαφήνεια όλα αυτά τα δικαιώματα στον κατηγορούμενο.

Σύμφωνα με το Αρθρο 243.2 του ΚΠΔ η αστυνομία δικαιούται να διενεργεί ανάκριση χωρίς προηγούμενη εξουσιοδότηση του εισαγγελέα⁽²⁾, "αν από την αναβολή απειλείται άμεσος κίνδυνος ή αν πρόκειται για αυτόφωρο κακούργημα ή πλημμέλημα".⁽³⁾ Σε αυτές τις περιπτώσεις η αστυνομία οφείλει να ειδοποιήσει τον εισαγγελέα "με το ταχύτερο μέσο" και να του υποβάλλει τις εκθέσεις που συντάχθηκαν. Τέτοιες περιπτώσεις καλύπτονται από το αρθρο 105 του ΚΠΔ. Το Αρθρο αυτό επιτρέπει την στέρηση από τον κατηγορούμενο σε αστυνομική κράτηση όλων των δικαιωμάτων που ορίζονται στην προηγούμενη παράγραφο "εκτός από το δικαίωμα να παρίσταται με συνήγορο". Το λεκτικό αυτής της διάταξης θέτει το ερώτημα αν το ότι επιτρέπεται να "παρίσταται" με συνήγορο επίσης σημαίνει ότι επιτρέπεται να "επικοινωνεί" με

τον συνήγορό του. Πολλοί νομικοί σχολιαστές στην Ελλάδα έχουν εκφράσει την άποψη ότι η "παράσταση" είναι αντίστοιχη της "επικοινωνίας" και ως εκ τούτου όλοι οι κρατούμενοι από την αστυνομία, ανεξαρτήτως αν έχει ή όχι εξουσιοδοτηθεί η σύλληψή τους από εισαγγελέα, έχουν το δικαίωμα να επικοινωνήσουν με τον συνήγορό τους. Κανένα, όμως, δικαστήριο δεν έχει αποφανθεί επί του θέματος. Το 1979 ο Εισαγγελέας Λαρίσης εξέδωσε εγκύκλιο σε όλους τους εισαγγελείς στη περιοχή της δικαιοδοσίας του με την οδηγία ότι το δικαίωμα να παρίσταται με συνήγορο ήταν αντίστοιχο με την επικοινωνία με συνήγορο και ότι όφειλαν να ενημερώσουν σχετικά τους αστυνομικούς ανακριτικούς υπαλλήλους. Παρ' όλα αυτά, το λεκτικό αυτής της διάταξης παραμένει διφορούμενο και ανοιχτό σε ερμηνείες, και αναφέρεται ότι είναι πολύ συνηθισμένη πρακτική της αστυνομίας σε τέτοιες περιπτώσεις να στερεί σε κρατούμενους την πρόσβαση σε συνήγορο.

Αρκετοί δικηγόροι έχουν πληροφορήσει την Διεθνή Αμνηστία ότι η αστυνομία συχνά ανακρίνει υπόπτους ως μάρτυρες. Σύμφωνα με τον ΚΠΔ οι μάρτυρες δεν έχουν δικαίωμα να παρίστανται με συνήγορο κατά τη διάρκεια της αστυνομικής ανάκρισης. Όμως, καταθέσεις που έγιναν στην αστυνομία σε αυτές τις περιπτώσεις, μπορούν κατόπιν να μεταχειρισθούν εναντίον αυτού του ατόμου σε δικαστήριο αν αργότερα του απαγγελθούν κατηγορές και κληθεί σε δίκη. Για να δείξει πόσο βαθιά ριζωμένη είναι η πρακτική του να ανακρίνονται ύποπτοι ως μάρτυρες, ένας δικηγόρος έδειξε στην Διεθνή Αμνηστία μία υπογεγραμμένη κατάθεση που έκανε στην αστυνομία ένας άνδρας ο οποίος παραδόθηκε μόνος του για φόνο. Αν και ο άνδρας αυτός ομολόγησε τον φόνο οικειοθελώς, παρόλα αυτά ανακρίθηκε ως "μάρτυρας".

Σε όλες τις περιπτώσεις που αναφέρθηκαν στην Διεθνή Αμνηστία, όπου υποστηρίζεται ότι έλαβαν χώρα βασανιστήρια ή κακομεταχείριση σε αστυνομική κράτηση, ο κρατούμενος στερήθηκε το δικαίωμα να επικοινωνήσει με τον συνήγορό του μέχρι να λήξει η ανάκριση και ο κρατούμενος έκανε κατάθεση στην αστυνομία υπό πίεση. Αυτές περιλάμβαναν τόσο περιπτώσεις όπου ο κρατούμενος συνελήφθηκε επ' αυτοφώρω, όσο και περιπτώσεις όπου η σύλληψη είχε εξουσιοδοτηθεί από εισαγγελέα ακόμα και περιπτώσεις όπου ο κρατούμενος είχε ζητήσει να έρθει σε επαφή με δικηγόρο.

Ο ΚΠΔ δεν προβλέπει το δικαίωμα ενός ατόμου που βρίσκεται σε αρχική αστυνομική κράτηση να επικοινωνήσει με το οικογενειακό ή φιλικό του περιβάλλον. Ως εκ τούτου, το αν θα επιτραπεί ή όχι στον κρατούμενο να έρθει σε επαφή με τους συγγενείς του επαφίεται στη διάκριση του αστυνομικού που διενεργεί την ανάκριση. Σε αρκετές περιπτώσεις όπου δεν επιτράπηκε σε ανήλικους να επικοινωνήσουν με τους γονείς τους, αναφέρεται ότι υπέστησαν βασανιστήρια ή κακοποίηση από αστυνομικούς.

Ενώ ο ΚΠΔ ορίζει ότι σε ορισμένες περιπτώσεις, οι κρατούμενοι έχουν το δικαίωμα να τους εξηγηθούν τα δικαιώματά τους, Έλληνες δικηγόροι έχουν

πληροφορήσει την Διεθνή Αμνηστία ότι οι αστυνομικοί δεν συνηθίζουν να εξηγούν στους κρατούμενους τα δικαιώματά τους. Ένας δικηγόρος είπε στο εβδομαδιαίο περιοδικό Ενα, στις 19 Ιουνίου 1991, ότι "Ο Έλληνας δεν ξέρει τα βασικά συνταγματικά ατομικά και δικονομικά του δικαιώματα. Έχει το δικαίωμα να έχει κάποιο δικηγόρο υπερασπιστή, έχει το δικαίωμα να μην απομονωθεί, να ζητήσει προθεσμία για να απολογηθεί ή να αρνηθεί την κατάθεση. Δικαιώματα που προβλέπονται απ' το Σύνταγμα και την Ποινική Δικονομία. Αλλά, δυστυχώς, υπάρχει πλήρης άγνοια. Και πολλές φορές συνειδητά η πολιτεία αφήνει το λαό να έχει την άγνοια, γιατί...τη βολεύει περισσότερο. Δεν θέλει να ελέγχεται".

Την Διεθνή Αμνηστία ανησυχεί ότι η αστυνομία δεν εφαρμόζει στην πράξη τις σαφείς εγγυήσεις του ελληνικού νόμου που δίνει στον κατηγορούμενο το δικαίωμα να έχει τον συνήγορό του παρόντα κατά την ανάκριση και το δικαίωμα να επικοινωνήσει με τον συνήγορό του.

Την Διεθνή Αμνηστία επίσης ανησυχεί η φαινομενική ασάφεια ως προς το αν άτομα που έχουν συλληφθεί χωρίς προηγούμενη εξουσιοδότηση του εισαγγελέα έχουν το δικαίωμα να επικοινωνήσουν με δικηγόρο. Το δικαίωμα να παρίστανται με συνήγορο που εξακολουθούν να απολαμβάνουν τέτοιοι κρατούμενοι σύμφωνα με τον ελληνικό νόμο δεν θα είχε κανένα νόημα εάν δεν ερμηνευόταν ότι αναγκαστικά υπονοεί ένα συνακόλουθο δικαίωμα να επικοινωνήσουν και να συμβουλευτούν αυτόν τον συνήγορο. Επίσης είναι ιδιαίτερα σημαντικό στις περιπτώσεις όπου ο εισαγγελέας δεν έχει εξουσιοδοτήσει τη σύλληψη να έχει ο ύποπτος πρόσβαση σε δικηγόρο ώστε να προστατευτούν τα δικαιώματά του. Ως εκ τούτου η Διεθνή Αμνηστία συστήνει ότι η ελληνική κυβέρνηση οφείλει να εξαλείψει την ασάφεια δίνοντας σαφείς και αυστηρές οδηγίες στην αστυνομία ότι όλα τα άτομα σε αστυνομική κράτηση έχουν το δικαίωμα τόσο να παρίστανται όσο και να επικοινωνούν ελεύθερα και ακώλυτα με τον συνήγορό τους.

Αποδεκτά διεθνή κριτήρια απαιτούν να παρέχεται σε όλους τους κρατούμενους χωρίς διάκριση άμεση πρόσβαση σε συνήγορο.⁽⁴⁾ Τα διεθνή κριτήρια δεν κάνουν διάκριση ανάμεσα σε άτομα που έχουν συλληφθεί επ' αυτοφώρω και σε άλλους κρατούμενους σχετικά με την επικοινωνία με συνήγορο.

Σε πολλές περιπτώσεις η αστυνομία δεν φαίνεται να τηρεί τη νομοθετική υποχρέωση να πληροφορεί τους κρατούμενους για τα νομικά τους δικαιώματα. Επιπλέον, οι κρατούμενοι που κρατούνται χωρίς προηγούμενη εξουσιοδότηση του εισαγγελέα δεν απολαμβάνουν αυτό το δικαίωμα σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία. Τα διεθνή κριτήρια απαιτούν να πληροφορείται αμέσως τα δικαιώματά του χωρίς εξαίρεση κάθε άτομο που τίθεται σε αστυνομική κράτηση.⁽⁵⁾ Η οργάνωση προτρέπει την ελληνική κυβέρνηση να διασφαλίσει ότι το διαδικαστικό αυτό προστατευτικό μέτρο τηρήται χωρίς εξαίρεση από την αστυνομία. Επιπλέον, η κυβέρνηση οφείλει να διασφαλίσει ότι οι κρατούμενοι πληροφορούνται, όχι μόνο τα

νομικά τους δικαιώματα, αλλά και ποιά διαδικασία θα ακολουθήσουν αν θελήσουν να καταγγείλουν παραβίαση των δικαιωμάτων τους.

Επειδή τα βασανιστήρια και η κακομεταχείριση είναι πιθανότερο να συμβούν όταν οι κρατούμενοι είναι απομονωμένοι από τον έξω κόσμο, η Διεθνής Αμνηστία επίσης προτρέπει την ελληνική κυβέρνηση να διασφαλίσει ότι κάθε άτομο σε αστυνομική κράτηση έχει το δικαίωμα "να πληροφορεί αμέσως την οικογένειά του για τη σύλληψή του και...να του δίνεται κάθε λογική διευκόλυνση για να επικοινωνήσει με την οικογένεια και τους φίλους του".⁽⁶⁾ Η πρόσβαση στην οικογένεια είναι εξίσου σημαντικό προστατευτικό μέτρο όσο και η πρόσβαση σε συνήγορο. Οπου δε αφορά ανήλικα άτομα, η αστυνομία έχει επιπρόσθετη ευθύνη να ενημερώσει τους συγγενείς -- ειδικά τους γονείς ή κηδεμόνες -- για την κράτηση αμέσως μετά τη σύλληψη, με δική της πρωτοβουλία.⁽⁷⁾

Αλλοδαποί κρατούμενοι

Πολλά φερόμενα θύματα βασανισμού ή κακοποίησης είναι αλλοδαποί -- άτομα που ζητούν άσυλο, άλλοι πρόσφυγες ή ξένοι επισκέπτες -- των οποίων η μητρική γλώσσα δεν είναι η ελληνική και οι οποίοι καμιά φορά έχουν ελάχιστη γνώση της ελληνικής γλώσσας. Σε ορισμένες περιπτώσεις που αναφέρθηκαν στην Διεθνή Αμνηστία η αστυνομία ανέκρινε τέτοιους κρατούμενους χωρίς να τους παρέχει επαρκείς δυνατότητες μετάφρασης και τους εξανάγκασε, βασανίζοντας ή κακοποιώντας τους, να υπογράψουν καταθέσεις που γνώριζε ότι οι κρατούμενοι δεν καταλάβαιναν.

Ο Horst Bosniatzki, υπήκοος της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, ανακρίθηκε από αστυνομικούς στο αστυνομικό τμήμα Λιτόχωρου στην Κατερίνη από το απόγευμα της 15 Σεπτεμβρίου 1989 ως το απόγευμα της 16 Σεπτεμβρίου. Παρόλο που καταλάβαινε ελάχιστα από όσα του έλεγαν οι αστυνομικοί, δεν του παρείχαν διερμηνέα. Λίγο μετά τη μεταφορά του στο αστυνομικό τμήμα ζήτησε να έρθει σε επαφή με το Προξενείο της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας αλλά η αίτησή του απορρίφθηκε. Όταν επανέλαβε την αίτησή του υποστηρίζεται ότι δύο αστυνομικοί τον χαστούκισαν στο πρόσωπο. Κατόπιν, υποστηρίζεται ότι αστυνομικοί τον χτύπησαν στο πρόσωπο, στα νεφρά και στο στομάχι' οδηγήθηκε σε μία παραλία εκεί κοντά όπου του έδεσαν τα πόδια με αλυσίδες, τον σήκωσαν ψηλά και απείλησαν ότι θα τον πετάξουν στη θάλασσα. Τον έσυραν κατά μήκος της παραλίας για περίπου 1,5 χιλιόμετρο και τον απείλησαν με περίστροφο. Όταν τον ξαναπήγαν στο αστυνομικό τμήμα φέρονται να τον χτύπησαν στα άκρα των δακτύλων με λεπτό ξύλο ώσπου ένα από τα νύχια του άνοιξε. Τον άφησαν μόνον του για επτά περίπου ώρες τη νύχτα. Το επόμενο πρωί, όταν άρχισε πάλι η ανάκριση του ζήτησαν να υπογράψει μια κατάθεση, με την υπόσχεση ότι αν το έκανε, δεν θα τον χτυπούσαν άλλο. Όταν αρνήθηκε με την αιτιολογία ότι δεν μπορούσε να διαβάσει την κατάθεση γιατί ήταν στα ελληνικά τον χτύπησαν κι άλλο. Αναφέρεται ότι επανέλαβε την αίτησή του να επικοινωνήσει με το προξενείο αλλά του ελέχθη ότι θα μπορούσε να κάνει ένα

τηλεφώνημα μόνο αφού είχε υπογράψει μία προετοιμασμένη κατάθεση. Εφτασε ένας διερμηνέας που φέρεται να προσπάθησε να τον ανακρίνει αντί να μεταφράζει για εκείνον. Όταν ο Horst Bosniatzki αρνήθηκε να απαντήσει στις ερωτήσεις του διερμηνέα, ο διερμηνέας έφυγε. Τότε ανάγκασαν τον Horst Bosniatzki να βγάλει τα παπούτσια και τις κάλτσες του και τον έβαλαν να περάσει τα πόδια του στη πλάτη μίας καρέκλας ώστε να ακινητοποιηθεί. Κατόπιν υπέστει φάλαγγα και τον χτύπησαν και σε άλλα σημεία του σώματος.

Αυτή η ανάκριση συνεχίστηκε μέχρι τις 1 μ.μ. περίπου της 16 Σεπτεμβρίου. Σύμφωνα με τον Horst Bosniatzki, στη συνέχεια υπέγραψε μία κατάθεση για να αποφύγει περαιτέρω βασανιστήρια. Επειδή όμως δεν μπορούσε να την διαβάσει, προσέθεσε στα γερμανικά την φράση "με επιφύλαξη". Στη διάρκεια της κράτησής του στο Λιτόχωρο, υποστηρίζεται ότι δεν του δόθηκε καθόλου τροφή. Το βράδυ της 16 Σεπτεμβρίου μεταφέρθηκε στις αστυνομικές φυλακές στην Κατερίνη όπου κρατήθηκε σε απομόνωση επί μία περίπου εβδομάδα. Του επιτράπηκε τελικά να έρθει σε επαφή με το Γερμανικό Προξενείο μία μέρα πριν μεταφερθεί σε φυλακή στη Θεσσαλονίκη.

Ο Liam de Clair, Ιρλανδός υπήκοος που δεν γνωρίζει ελληνικά, ανέφερε παρόμοια μεταχείριση. Στις 17 και 18 Ιουλίου 1990 υποστηρίζεται ότι βασανίστηκε από αστυνομικούς στο αστυνομικό τμήμα Ιου για 40 περίπου ώρες αφού είχε συλληφθεί για αδικήματα που αφορούσαν εξαργύρωση πλαστών ταξιδιωτικών επιταγών. Στο αστυνομικό τμήμα αναφέρεται ότι ορισμένοι αστυνομικοί τον χτύπησαν με γροθιές και γκλομπ, τον κλώτσησαν και τον απείλησαν με σεξουαλική επίθεση. Επίσης φέρονται να του χτύπαγαν το κεφάλι σε γραφεία, καρέκλες και συρτάρια σε μία προσπάθεια να τον αναγκάσουν να υπωγράψει ομολογία. Δήλωσε ότι το διάστημα αυτό ήταν κλειδωμένος σε ένα παράπηγμα έξω από το αστυνομικό τμήμα χωρίς αποχωρητήριο, και στερήθηκε φαγητό και νερό. Αναφέρεται ότι κατά διαστήματα τον οδηγούσαν στο τμήμα για περαιτέρω ανάκριση. Όταν ζητούσε να δει δικηγόρο τον χτύπαγαν περισσότερο και αναφέρεται ότι οι αστυνομικοί απείλησαν να του σπάσουν το κεφάλι "σαν καρπούζι". Ο Liam de Clair υποστήριξε ότι ως αποτέλεσμα των βασανιστηρίων που υπέστει, υπέγραψε μια κατάθεση στα ελληνικά την οποία δεν καταλάβαινε πλήρως. Ο Liam de Clair εξετάστηκε στα Νοσοκομεία της Νάξου και της Χίου και αναφέρεται ότι του δόθηκε ιατρική γνωμάτευση που πιστοποιούσε αιματώματα. Ο συνήγορός του υπέβαλε καταγγελία εναντίον των αστυνομικών στην Ιο στις 27 Ιουλίου 1990. Η Διεθνής Αμνηστία δεν γνωρίζει την έκβαση της μήνυσης. Στα τέλη του 1991 ο Liam de Clair είχε αποφυλακιστεί.

Ο Zorgani Slim από την Τυνησία υποστηρίζεται ότι βασανίστηκε από τις 19 ως τις 20 Φεβρουαρίου 1991 από αστυνομικούς της Δίωξης Ναρκωτικών Αθηνών που τον ανάκριναν χωρίς να παρέχουν αραβική μετάφραση. Αρνήθηκε να υπογράψει κατάθεση στο αστυνομικό τμήμα. Όταν ανακρίθηκε από τον 5ο Τακτικό Ανακριτή στις 23 Φεβρουαρίου αναφέρεται ότι είχε πρόσβαση σε μεταφραστή αλλά όχι σε δικηγόρο.

Παρά τη παρουσία του μεταφραστή υποστηρίζεται ότι υπέγραψε μία κατάθεση στα ελληνικά την οποία δεν καταλάβαινε.

Η Διεθνής Αμνηστία ανησυχεί ότι αυτές οι αναφορές υποδεικνύουν ότι ορισμένα αστυνομικά όργανα και δικαστικοί περιφρονούν το δικαίωμα των κρατουμένων να ανακρίνονται σε γλώσσα που καταλαβαίνουν και να τους παρέχεται διερμηνέας αν αυτό δεν είναι δυνατό. Σύμφωνα με την Αρχή 14η του "Κώδικα των Αρχών για την Προστασία όλων των Ατόμων που βρίσκονται σε οποιαδήποτε είδος Κράτησης ή Φυλάκισης":

"Ένα άτομο που δεν γνωρίζει τη γλώσσα η οποία χρησιμοποιείται από τις αρχές που είναι υπεύθυνες για τη σύλληψη, την κράτηση ή τη φυλάκισή του, δικαιούται να...του παρασχεθεί η βοήθεια ενός διερμηνέα (εάν παραστεί ανάγκη) χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση, για να του εξηγηθούν οι νομικές διαδικασίες που θά ακολουθήσουν τη σύλληψή του."

Η Αρχή 16η καθορίζει το δικαίωμα των αλλοδαπών και προσφύγων να πληροφορούνται για το δικαίωμά τους να ειδοποιήσουν αντιπρόσωπο της πρεσβείας ή του προξενείου τους, ή στην περίπτωση προσφύγων, αντιπρόσωπο ενός αρμόδιου διεθνούς οργανισμού. Σύμφωνα με το Άρθρο 233 του ΚΠΔ ο υπεύθυνος ανακριτής οφείλει να διορίσει διερμηνέα αν ο κατηγορούμενος ή ο μάρτυρας δεν γνωρίζει επαρκώς την ελληνική γλώσσα.

3 Η διαδικασία υποβολής μήνυσης

Ατομο που έχει βασανιστεί ή κακομεταχειριστεί από αστυνομικούς ή άλλους αξιωματούχους υπεύθυνους για την εφαρμογή του νόμου μπορεί να υποβάλλει μήνυση εναντίον των οργάνων αυτών σύμφωνα με το σχετικό άρθρο του ελληνικού Ποινικού Κώδικα (ΠΚ), για παράδειγμα 137Α και 137Β (Βασανιστήρια και άλλες προσβολές της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας από αξιωματούχο), 308, 308Α, 309 και 310 (σωματική βλάβη), 330 (παράνομη βία), 316Α (εξύβριση). Το θύμα μπορεί να υποβάλλει μήνυση είτε ανεξάρτητα είτε μέσω δικηγόρου, ή μπορεί και τρίτος να υποβάλλει μήνυση εκ μέρους του. Η διαδικασία που ακολουθείται εξαρτάται από διάφορους παράγοντες, ιδιαίτερα αν το φερόμενο αδίκημα είναι κακούργημα, πλημμέλημα, ή πταίσμα σύμφωνα με τον ΠΚ.

Σύμφωνα με το Άρθρο 43 του ΚΠΔ, ο εισαγγελέας είναι υποχρεωμένος να κινήσει ποινική δίωξη όταν λάβει τη μήνυση. Αν κρίνει ότι δεν στηρίζεται στο νόμο ή είναι προφανώς αβάσιμη, μπορεί να κλείσει την υπόθεση. Αν ο εισαγγελέας κρίνει ότι υπάρχουν αμφιβολίες για το βάσιμο της μήνυσης, μπορεί να διεξάγει προκαταρκτική εξέταση ο ίδιος προσωπικά ή να παραπέμψει την υπόθεση σε εξουσιοδοτημένους ανακριτικούς υπαλλήλους ή αρχές για να διενεργήσουν εξέταση.

Σύμφωνα με το πόρισμα της προκαταρκτικής εξέτασης ο εισαγγελέας αποφαινεται αν υπάρχουν στοιχεία για να προχωρήσει σε άσκηση ποινικής δίωξης ή να θέσει την υπόθεση στο αρχείο. Σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση οφείλει να διατάξει τη διεξαγωγή ανάκρισης, είτε προανάκρισης είτε κυρίας ανάκρισης. Το είδος της ανάκρισης που διατάσσεται εξαρτάται από διάφορους παράγοντες, ειδικά αν το φερόμενο αδίκημα είναι κακούργημα, πλημμέλημα ή πταίσμα σύμφωνα με το ΠΚ, και αν έχει ήδη διαξαχθεί προκαταρκτική εξέταση. Αν το φερόμενο αδίκημα είναι κακούργημα, οφείλει υποχρεωτικά να διεξαχθεί κυρία ανάκριση. Πταίσματα και ορισμένα πλημμλήματα μπορούν να παραπεμφθούν κατ' ευθείαν σε δίκη. Όταν ο τακτικός ανακριτής ολοκληρώσει πλήρως την ανάκριση, διαβιβάζει τα στοιχεία στον εισαγγελέα, ο οποίος κατόπιν υποβάλλει την υπόθεση για απόφαση στο Συμβούλιο Πλημμελειοδικών μαζί με τις δικές του προτάσεις.⁽⁸⁾ Το συμβούλιο εξετάζει τότε τον φάκελλο και την πρόταση του εισαγγελέα και αποφασίζει αν θα ασκηθεί ή όχι δίωξη.⁽⁹⁾ Εάν η υπόθεση παραπεμφθεί σε δίκη, ο κατηγορούμενος έχει δικαίωμα να ασκήσει έφεση. Σε αυτή τη περίπτωση το Συμβούλιο Εφετών εξετάζει την έφεση και αποφαινεται. Ο Εισαγγελέας Εφετών μπορεί επίσης να υποβάλλει μία υπόθεση για εξέταση από το Συμβούλιο, εάν δεν έχει ασκηθεί έφεση από τον συνήγορο του κατηγορούμενου αλλά ο ίδιος κρίνει ότι δεν έχει αποδειχθεί το βάσιμο της κατηγορίας. Εάν το Συμβούλιο Εφετών αποφανθεί ότι υπάρχουν αποχρώσεις ενδείξεις προς στήριξη της κατηγορίας, η υπόθεση παραπέμπεται σε δίκη.

Σύμφωνα με το άρθρο 36 του ΚΠΔ ο εισαγγελέας οφείλει να ασκήσει ποινική δίωξη μόλις λάβει αναφορά, μήνυση ή άλλη είδηση ότι διαπράχθηκε αξιόποινη πράξη, ακόμα και όταν δεν έχει κατατεθεί δικαστική αγωγή. Σύμφωνα με τα άρθρα 37 και 38 του ΚΠΔ, οι ανακριτικοί και δικαστικοί υπάλληλοι καθώς και οι δημόσιοι υπάλληλοι οφείλουν να ανακοινώσουν στον αρμόδιο εισαγγελέα οποιαδήποτε αξιόποινη πράξη.

Σε ορισμένες περιπτώσεις η αρμόδια αρχή διατάσσει τη διενέργεια διοικητικής εξέτασης σε καταγγελίες βασανιστηρίων ή κακομεταχείρισης. Αυτές οι εξετάσεις διενεργούνται από συμβούλια που δέχονται ένορκες καταθέσεις. Είναι εσωτερικές και οι αρχές δεν οφείλουν να δημοσιοποιούν τα πορίσματά τους. Εάν μία διοικητική εξέταση καταλήξει ότι υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις ότι έγιναν βασανιστήρια ή κακομεταχείριση, η υπόθεση παραπέμπεται τότε στον εισαγγελέα.

Υπάρχουν ενδείξεις ότι η διαδικασία υποβολής μήνυσης είναι ελαττωματική. Πολλά θύματα θεωρούν ότι η διαδικασία αυτή είναι πολύ δυσχερής και γενικά απαιτεί άριστη νομική υποστήριξη που τείνει να είναι ιδιαίτερα πολυδάπανη. Το κοινό, όπως άλλωστε και μεγάλος αριθμός δικηγόρων, δεν φαίνεται να πιστεύει ότι μία αγωγή εναντίον της αστυνομίας θα κατέληγε σε καταδίκη της. Η Διεθνής Αμνηστία ανησυχεί ότι ορισμένα φερόμενα θύματα βασανιστηρίων ή κακομεταχείρισης φοβούνται ότι θα παρενοχληθούν ή θα καταδιωχθούν αν υποβάλλουν μήνυση. Καμιά φορά και δικηγόροι συμβουλεύουν να μην λάβει ο πελάτης τους μέτρα εναντίον της αστυνομίας για τον ίδιο λόγο. Ένα φερόμενο θύμα, που προτιμά να μείνει ανώνυμο,

είπε σε εκπρόσωπο της Διεθνούς Αμνησίας ότι δεν υπέβαλε μήνυση κατά της αστυνομίας παρόλο που φέρεται να κακοποιήθηκε βάνουσα από αστυνομικούς και να κατηγορήθηκε για αδικήματα που υποστηρίζει ότι δεν διέπραξε, διότι πίστευε ότι δεν θα είχε κανένα αποτέλεσμα και πιθανόν να του δημιουργούσε περαιτέρω προβλήματα με την αστυνομία στο μέλλον. Ενα άλλο φερόμενο θύμα, που επίσης θέλει να παραμείνει ανώνυμο, υπέβαλε μήνυση εναντίον αστυνομικών ύστερα από κακοποίηση που υποστηρίζεται ότι υπέστη η οποία κατέληξε σε τραύματα που χρειάστηκαν τέσσερα ράμματα, επειδή κατάθεσε υπέρ ενός φίλου του που δικάζονταν για ποινικό αδίκημα και είχε, ο ίδιος, υποβάλει μήνυση καταγγέλοντας ότι βασανίστηκε κατά τη κράτησή του από την αστυνομία. Λίγο μετά την κατάθεση της μήνυσης του ατόμου που παρουσιάστηκε ως μάρτυρας τόν κάλεσαν στο αστυνομικό τμήμα, τον έδειραν, τον κράτησαν για αρκετές ώρες και μετά τον άφησαν ελεύθερο χωρίς να του απαγγείλουν κατηγορίες. Λίγο αργότερα απέσυρε τη μήνυση ακολουθώντας τη συμβουλή του συνήγορού του που του είπε ότι κινδύνευε να χάσει τη δουλειά του αν οι εργοδότες του μάθαιναν ότι αντιμετώπιζε προβλήματα με την αστυνομία. Ενας δικηγόρος δήλωσε στην εφημερίδα Τα Νέα ότι οι πελάτες του δεν υποβάλλουν μήνυση εναντίον της αστυνομίας γιατί, όπως του λένε, "αν το έκαναν, θα βρίσκονταν κατηγορούμενοι για 20 εγκλήματα αντί για ένα... 'Θα τα ρίξουν όλα επάνω μου', λένε πάντα".

Ενας παράγοντας που μπορεί να υπονομεύσει μία μήνυση είναι η έλλειψη του οποιουδήποτε μάρτυρα του βασανισμού ή της κακομεταχείρισης. Προφανώς, οι ίδιες συνθήκες που ενθαρρύνουν αστυνομικούς και άλλους αξιωματούχους υπεύθυνους για την εφαρμογή του νόμου να μεταχειριστούν βία -- ειδικά η απομόνωση του κρατούμενου από τον έξω κόσμο -- καταστούν δυσχερέστατη, ή αδύνατη, για το θύμα την παρουσίαση μαρτύρων. Συνήθως οι ιατρικές γνωματεύσεις αποτελούν το μοναδικό αποδεικτικό στοιχείο που τα θύματα μπορούν να παρουσιάσουν στο δικαστήριο.

Σε ορισμένες περιπτώσεις αξιωματούχοι υπεύθυνοι για την εφαρμογή του νόμου που φέρονται να έχουν βασανίσει ή κακομεταχειριστεί άτομα αναφέρεται ότι απέκρυβαν την ταυτότητά τους είτε φορώντας κουκούλες είτε δένοντας τα μάτια του φερόμενου θύματος ή αναγκάζοντάς το να φορέσει κουκούλα. Φύλακες που φέρονται να χτύπησαν με ρόπαλα και αλυσίδες φυλακισμένους που θεωρούσαν υπεύθυνους για μία απεργία πείνας στις Κλειστές Φυλακές Λαρίσης τον Φεβρουάριο 1991 αναφέρεται ότι φορούσαν κουκούλες ώστε να είναι αδύνατη η αναγνώρισή τους. Αναφέρεται ότι ο Κώστας Ανδρεάδης, ο οποίος υποστήριξε ότι είχε υποστεί βασανιστήρια από αστυνομικούς στην Κεντρική Ασφάλεια Θεσσαλονίκης τον Μάρτιο 1990, δεν μπορούσε να αναγνωρίσει τους υπεύθυνους αστυνομικούς γιατί το κεφάλι του ήταν καλυμμένο με κουκούλα.

Όλοι οι φυλακισμένοι και κρατούμενοι πρέπει να πληροφορούνται πλήρως την ταυτότητα όλων των αξιωματούχων που διενεργούν την ανάκριση και των άλλων

ατόμων που παραβρίσκονται σε αυτήν. Η Διεθνής Αμνηστία προτρέπει τις αρχές να διασφαλίσουν ότι όλοι οι ανακριτικοί υπάλληλοι και τα άλλα άτομα παρόντα στην ανάκριση ακολουθούν την πρακτική να δηλώνουν την ταυτότητά τους στους κρατούμενους. Επίσης, η διάρκεια κάθε ανάκρισης και τα διαλείμματα μεταξύ ανακρίσεων καθώς και η ταυτότητα των αξιωματούχων που διενήργησαν την ανάκριση και των άλλων ατόμων που ήταν παρόντα οφείλουν να καταγράφονται και να πιστοποιούνται σε κάθε περίπτωση. Αυτά τα αρχεία οφείλουν να είναι προσιτά στον κρατούμενο και τον συνήγορό του.⁽¹⁰⁾ Η τήρηση τέτοιων έγκυρων αρχείων θα διευκόλυνε τα άτομα να εξακριβώσουν την ταυτότητα των αξιωματούχων που τους βασάνισαν ή κακομεταχειρίστηκαν και θα προσέφερε επιπλέον εγγυήσεις εναντίον καταχρήσεων από αξιωματούχους υπεύθυνους για την εφαρμογή του νόμου.

Τα άτομα που είναι ιδιαίτερα ευπρόσβλητα σε καταχρήσεις από αξιωματούχους υπεύθυνους για την εφαρμογή του νόμου -- για παράδειγμα, άτομα χωρίς διασυνδέσεις ή επιρροή (πολιτική ή κοινωνική), αλλοδαποί, πρόσφυγες, μέλη εθνικών μειονοτήτων, όπως οι τσιγγάνοι -- είναι επίσης εκείνα που έχουν τις λιγώτερες πιθανότητες πρόσβασης ή πληροφόρησης γύρω από τη διαδικασία υποβολής μήνυσης καθώς και τις περισσότερες πιθανότητες να υποστούν επιπτώσεις αν υποβάλουν μήνυση εναντίον της αστυνομίας.

Υπάρχουν στοιχεία που δείχνουν ότι ορισμένοι εισαγγελείς και ανακριτές σκόπιμα δεν λαμβάνουν μέτρα για τις καταγγελίες κατηγορουμένων που παρουσιάζονται ενώπιόν τους, ακόμα και όταν οι κατηγορούμενοι φέρουν σαφή σημάδια τραυματισμού. Όταν ο Şehmus Ukuş, που κρατήθηκε και φέρεται να βασανίστηκε από αστυνομικούς τον Ιούλιο 1990, οδηγήθηκε ενώπιον της τακτικής ανακρίτριας, της έδειξε σημάδια από βασανιστήρια στο σώμα του. Κάποιος που είδε τον Şehmus Ukuş λίγο μετά την κράτησή του δήλωσε ότι είχε αιματώματα σε όλο το σώμα και σημάδια από κάψιμο στις πατούσες και στα γεννητικά όργανα. Η τακτική ανακρίτρια ανέφερε τα φερόμενα βασανιστήρια στον εισαγγελέα ο οποίος είναι υπεύθυνος να διατάξει εξέταση σε όλες τις καταγγελίες βασανιστηρίων που δέχεται. Ο Şehmus Ukuş, όμως, δεν κλήθηκε ποτέ για εξέταση από ιατροδικαστή, ούτε για να καταθέσει σε καμία δικαστική αρχή. Ο Muzaffer Yorulmaz, που φέρεται να βασανίστηκε από μέλη της Δίωξης Ναρκωτικών Αθηνών τον Αύγουστο 1990, αναφέρεται ότι είχε εμφανή σημάδια βασανιστηρίων στο σώμα του όταν οδηγήθηκε ενώπιον του εισαγγελέα και έβγαλε κάποια από τα ρούχα του για να δείξει στον εισαγγελέα τα τραύματά του. Ο εισαγγελέας φέρεται να είπε, "Ναι, ξέρω, ξέρω, σε έδωσαν", αλλά μοιάζει να μην έλαβε κανένα μέτρο ώστε να εξετασθεί ο Muzaffer Yorulmaz από γιατρό ή να διερευνηθούν οι καταγγελίες του. Όταν ο δεκαεπτάχρονος Artan Malaj είπε στον τακτικό ανακριτή Αθηνών ότι είχε χτυπηθεί και εκφοβιστεί κατά την ανάκριση και κατά τη μεταβίβασή του από το αστυνομικό τμήμα στον εισαγγελέα, ο ανακριτής δεν ανέφερε τις καταγγελίες στον εισαγγελέα, παρά την υποχρέωσή του σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία να το κάνει. Όταν ο δικηγόρος που είχε προθυμοποιηθεί να εκπροσωπήσει τον Artan Malaj διαμαρτυρήθηκε,

επισημαίνοντας στον ανακριτή ότι ήταν υποχρεωμένος να αναφέρει την υπόθεση στον εισαγγελέα, αναφέρεται ότι εκείνος έστειλε τη δικογραφία στον εισαγγελέα χωρίς κανένα σχόλιο ή αίτηση. Την επομένη, ο δικηγόρος του Artan Malaj έστειλε επείγουσα έκκληση στον ανακριτή ζητώντας να εξεταστεί ο πελάτης του από ιατροδικαστή. Η έκκληση, όμως, αυτή απορρίφθηκε και καμία εξέταση δεν έγινε. Δεν έγινε καμία έρευνα γύρω από τις καταγγελίες του Artan Malaj.

Η Διεθνής Αμνηστία προτρέπει την ελληνική κυβέρνηση να διασφαλίσει ότι καταγγελίες για βασανιστήρια ή κακομεταχείριση δεν διερευνούνται από τις ίδιες αρχές που διερευνούν τα φερόμενα αδικήματα για τα οποία κατηγορούνται τα θύματα. Μηνύσεις για βασανιστήρια ή κακομεταχείριση οφείλουν να διερευνούνται από κάποια ανεξάρτητη και αμερόληπτη αρχή. Ο Ειδικός Εισηγητής του ΟΗΕ για θέματα βασανισμού, κύριος Peter Kooyjmans, πρόσφατα συνέστησε να διερευνούνται καταγγελίες για βασανιστήρια από μία αμερόληπτη εξεταστική αρχή ("ombudsman-type authority"), ή μία ανεξάρτητη επιτροπή για τα ανθρώπινα δικαιώματα με ανακριτικές ή και διωκτικές εξουσίες.⁽¹¹⁾

Είναι δύσκολο να βρει κανείς αξιόπιστες και συγκεκριμένες πληροφορίες για την τύχη των μηνύσεων μετά την υποβολή τους. Δεν υπάρχει κανένα κεντρικό γραφείο αρχείων όπου το κοινό να μπορεί να ανακαλύψει την έκβαση των μηνύσεων και οι ελληνικές αρχές δεν φαίνεται να δημοσιοποιούν τα πορίσματα των μηνύσεων. Έρευνες που καταλήγουν σε δίκη συνήθως αναφέρονται στον τύπο, καθώς στην Ελλάδα οι δίκες είναι ανοιχτές στο κοινό και στον τύπο' σε περιπτώσεις όμως όπου η έρευνα κλείσει χωρίς παραπομπή σε δίκη είναι πολύ δύσκολο να μάθει κανείς γιατί μία μήνυση απορρίφθηκε. Οι συνεδριάσεις του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών και του Συμβουλίου Εφετών δεν είναι ανοιχτές στο κοινό.

Δύο δίκες όπου αξιωματούχοι υπεύθυνοι για την εφαρμογή του νόμου καταδικάστηκαν για άσκηση βίας εναντίον ατόμων έπεσαν στην αντίληψη της Διεθνούς Αμνηστίας κατά το 1991 και 1992 μέσα από δημοσιεύματα του τύπου. Στις 26 Απριλίου 1991 το εφετείο καταδίκασε τον πρώην αστυνομικό Ευστάθιο Ζαφειράτο σε φυλάκιση τρισήμισι ετών για άσκηση "επικίνδυνης σωματικής βλάβης" τον Αύγουστο 1987 σε έναν άνδρα που είχε πάει στην Κεντρική Ασφάλεια για να μάθει τι είχε συμβεί σε έναν συνέταιρό του που είχε συλληφθεί. Ο άνδρας πέθανε στο νοσοκομείο λίγο αργότερα. Το Πρωτοδικείο είχε καταδικάσει τον Ευστάθιο Ζαφειράτο σε φυλάκιση έξι χρόνων για "άσκηση θανατηφόρας σωματικής βλάβης". Στις 4 Μαρτίου 1992 το Β' Τριμελές Πλημμελειοδικείο Πειραιώς καταδίκασε δύο φύλακες σε φυλάκιση οκτών μηνών για άσκηση απλής σωματικής βλάβης εναντίον του δεκαοκτάχρονου Γιώργου Καλέρη στο Τμήμα Ανηλίκων των Φυλακών Κορυδαλλού τον Απρίλιο 1988. Υποστηρίζεται ότι ο Γιώργος Καλέρης κατόπιν αυτοκτόνησε στην απομόνωση, όπου είχε οδηγηθεί όταν ο ίδιος και κάποιοι άλλοι φυλακισμένοι προκάλεσαν αναταραχή στην καντίνα των φυλακών. Η νεκροψία πιστοποίησε ότι ο θάνατος προκλήθηκε από αυτοκτονία και δύο τραύματα στο κεφάλι.

4 Επικύρωση διεθνών συνθηκών

Η Ελλάδα επικύρωσε τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά των Βασανιστηρίων και άλλων Τρόπων Σκληρής, Απάνθρωπης ή Ταπεινωτικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας (Σύμβαση κατά των Βασανιστηρίων) το 1988. Με την επικύρωση αυτή το ελληνικό κράτος ανέλαβε, μεταξύ άλλων, τη ρητή υποχρέωση:

- να προλαμβάνει πράξεις βασανιστηρίων που γίνονται στην επικράτειά του κάτω από οποιεσδήποτε συνθήκες, λαμβάνοντας αποτελεσματικά νομοθετικά, διοικητικά, δικαστικά ή άλλα μέτρα'
- να ενημερώνει και να εκπαιδεύει πλήρως τους αξιωματούχους υπεύθυνους για την εφαρμογή του νόμου σχετικά με την απαγόρευση των βασανιστηρίων'
- να εγγυάται ότι οι αρμόδιες αρχές του προβαίνουν σε ταχεία και αμερόληπτη έρευνα, οπουδήποτε υπάρχουν βάσιμα στοιχεία ότι έχει διαπραχθεί μία πράξη βασανιστηρίων και ότι, σε περίπτωση που οι φερόμενοι βασανιστές δεν έχουν εκδοθεί για δίκη αλλού, διενεργεί ποινική δίωξη εναντίον τους'
- να εγγυάται ότι τα θύματα βασανιστηρίων έχουν το δικαίωμα για αποζημίωση ή, στην περίπτωση που προκληθεί ο θάνατος του θύματος από βασανιστήρια, ότι τα μέλη της οικογένειάς του έχουν το δικαίωμα για αποζημίωση'
- να εγγυάται ότι οποιαδήποτε κατάθεση που αποδεικνύεται ότι έχει γίνει 'μετά από βασανιστήρια δεν χρησιμοποιείται ως αποδεικτικό στοιχείο σε καμία διαδικασία, παρά μόνον εναντίον προσώπου που κατηγορείται για βασανιστήρια ως αποδεικτικό στοιχείο ότι έχει γίνει η κατάθεση αυτή'
- να επιθεωρεί συστηματικά τους κανόνες ανάκρισης, οδηγίες, μεθόδους και πρακτικές, καθώς επίσης τις ρυθμίσεις για την κράτηση και μεταχείριση προσώπων που υπόκεινται σε κάθε είδους σύλληψη, κράτηση ή φυλάκιση σε οποιαδήποτε περιοχή της δικαιοδοσίας του, με σκοπό την παρεμπόδιση κάθε περίπτωσης βασανιστηρίων.

Η Ελλάδα έχει επίσης επικυρώσει την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών η οποία επίσης απαγορεύει την πρακτική των βασανιστηρίων και της σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας. Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων και της Απάνθρωπης ή Ταπεινωτικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας, την οποία επικύρωσε η Ελλάδα το 1991, δεν αναπτύσσει περισσότερο την απαγόρευση των βασανιστηρίων. Αντί συστήνει ένα σύστημα τακτικών επιθεωρήσεων των τόπων κράτησης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων. Οι διατάξεις αυτών των συμβάσεων είναι νομικά δεσμευτικές για την Ελλάδα.

Με τη Σύμβαση κατά των Βασανιστηρίων, συστάθηκε μία Επιτροπή κατά των Βασανιστηρίων που να διερευνά τα μέτρα που λαμβάνουν τα κράτη-μέλη για να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους σύμφωνα με τη Σύμβαση καθώς και τις καταγγελίες οι οποίες λαμβάνονται σχετικά με πράξεις βασανιστηρίων που διαπράχθηκαν εναντίον κάποιου προσώπου από ένα κράτος-μέλος. Η Ελλάδα έκανε μία διακήρυξη σύμφωνα με το Άρθρο 22 της Σύμβασης που αναγνωρίζει την αρμοδιότητα της Επιτροπής να δέχεται και να κρίνει επικοινωνίες από ή εκ μέρους ατόμων υπό την δικαιοδοσία της τα οποία υποστηρίζουν ότι είναι θύματα παράβασης από ένα κράτος-μέλος των διατάξεων της Σύμβασης.⁽¹²⁾

Η Ελλάδα έκανε μία διακήρυξη σύμφωνα με το Άρθρο 25 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Αθρώπινα Δικαιώματα που επιτρέπει σε ένα πρόσωπο που ισχυρίζεται ότι είναι θύμα παράβασης των δικαιωμάτων που καθορίζονται στη Σύμβαση να υποβάλλει αίτηση ατομικής προσφυγής στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων όταν όλα τα διαθέσιμα εσωτερικά ένδικα μέσα έχουν εξαντληθεί, μέσα σε χρονικό διάστημα έξι μηνών από την ημερομηνία κατά την οποία πάρθηκε η τελική απόφαση.⁽¹³⁾

Η Ελλάδα δεν έχει επικυρώσει το Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα που απαγορεύει τα βασανιστήρια και την σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία. Το Προαιρετικό Πρωτόκολλο στο σημαντικό αυτό εργαλείο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων προβλέπει για άτομα που ισχυρίζονται ότι παραβιάστηκαν τα δικαιώματά τους κάτω από το Σύμφωνο και έχουν εξαντλήσει όλα τα ένδικα μέσα που τους παρέχονται από το εγχώριο δίκαιο, να υποβάλλουν εγγράφως αναφορά για να τεθεί η υπόθεσή τους στην κρίση της Επιτροπής για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

5 Προτάσεις της Διεθνούς Αμνηστίας

Κυβερνητικά μέτρα

- Η κυβέρνηση οφείλει να εκδηλώσει την καθολική της αντίθεση στα βασανιστήρια και την κακομεταχείριση. Οφείλει να γνωστοποιήσει κατηγορηματικά σε όλο το προσωπικό υπεύθυνο για την εφαρμογή του νόμου ότι οι αυθαιρεσίες σε βάρος ανθρώπων στη κράτησή τους δεν είναι ανεκτές κάτω από οποιοσδήποτε συνθήκες.
- Εν όψει των συνεχιζόμενων περιπτώσεων βασανιστηρίων ή κακομεταχείρισης στην Ελλάδα, πρέπει να συσταθεί μία δημόσια εξεταστική επιτροπή που να διερευνά τους παράγοντες που έχουν διευκολύνει αυτές τις αυθαιρεσίες και να προτείνει προστατευτικά μέτρα. Τα μέλη της επιτροπής θα πρέπει να επιλεγθούν με βάση την επιβεβαιωμένη αμεροληψία, ανεξαρτησία και ικανότητά τους. Το ταχύτερο δυνατόν μετά την ολοκλήρωση των εργασιών της, η επιτροπή θα

πρέπει να κυκλοφορήσει πλήρη δημόσια έκθεση για τις μεθόδους, τα ευρήματα, τα συμπεράσματα και τις προτάσεις της. Η ανταπόκριση της ελληνικής κυβέρνησης θα πρέπει επίσης να δημοσιοποιηθεί. Η επιτροπή θα πρέπει να συγκληθεί ξανά μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα για να κάνει ανασκόπηση των ενεργειών στις οποίες προέβησαν οι αρχές ώστε να εφαρμοστούν μέτρα που στοχεύουν στην εξάλειψη των βασανιστηρίων και της κακομεταχείρισης.

- Η κυβέρνηση οφείλει να επικυρώσει το Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα (ICCPR) και το (πρώτο) Προαιρετικό Πρωτόκολλο του ICCPR.

Πρακτική αστυνομικής έρευνας και ανάκρισης

- Όλοι οι κρατούμενοι πρέπει να πληροφορούνται, τη στιγμή της σύλληψής τους και σε γλώσσα που να καταλαβαίνουν, τα νομικά τους δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένου και του δικαιώματος να υποβάλλουν καταγγελία για βασανισμό ή κακομεταχείριση και τις διαδικασίες για να ασκήσουν αυτά τα δικαιώματα.
- Πρέπει να δίνεται το δικαίωμα στα άτομα να επικοινωνήσουν με την οικογένειά τους αμέσως μόλις τεθούν σε κράτηση, και πρέπει να έχουν πρόσβαση σε μέλη της οικογένειάς τους σε σύντομο χρονικό διάστημα μετά τη σύλληψη καθώς και τακτικά καθόλη τη διάρκεια της κράτησης ή φυλάκισής τους.
- Σε όλους τους κρατούμενους πρέπει να παρέχεται πλήρης πρόσβαση χωρίς καθυστέρηση σε συνήγορο.
- Στους κρατούμενους που δεν μιλούν ή δεν καταλαβαίνουν ελληνικά πρέπει να παρέχονται επαγγελματίες και ικανοί διερμηνείς σε όλα τα στάδια της διαδικασίας κατά την κράτηση και την έρευνα, ειδικά σε όλες τις ανακρίσεις. Ιδιαίτερα, ένας κρατούμενος δεν θα πρέπει να έχει να υπογράψει μία ανακριτική αναφορά ή δήλωση στα ελληνικά εάν δεν καταλαβαίνει ελληνικά.
- Οι ξένοι υπήκοοι και οι πρόσφυγες πρέπει να ενημερώνονται για το δικαίωμά τους να επικοινωνήσουν με αντιπρόσωπο της πρεσβείας ή του προξενείου τους, ή στην περίπτωση προσφύγων, με αντιπρόσωπο ενός αρμόδιου διεθνούς οργανισμού.
- Σε περιπτώσεις ανηλίκων, οι αρχές οφείλουν να καταβάλουν ιδιαίτερη φροντίδα να πληροφορούν τους γονείς ή κηδεμόνες για τη σύλληψη και τον τόπο κράτησης και πρέπει να ζητείται από τις αρχές να προβαίνουν σε αυτήν την ενημέρωση με δική τους πρωτοβουλία.

- Η ημερομηνία, η ώρα και η διάρκεια κάθε περιόδου ανάκρισης πρέπει να καταγράφονται εμφανώς, καθώς επίσης και τα ονόματα όλων όσων ήταν παρόντες στην ανάκριση. Αυτά τα αρχεία πρέπει να είναι προσιτά σε λεπτομερή δικαστική εξέταση και στον έλεγχο των συνήγορων και συγγενών των κρατουμένων.
- Οι ανακριτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται από την αστυνομία και η εκπαίδευση στις τεχνικές ανάκρισης και στην ευαισθητοποίηση για τα ανθρώπινα δικαιώματα πρέπει να ελέγχονται τακτικά.
- Οι αρχές οφείλουν να διασφαλίσουν ότι καμία κατάθεση που αποσπάστηκε με βασανιστήρια ή μέσα κακομεταχείρισης δεν γίνεται ποτέ δεκτή ως αποδεικτικό στοιχείο από τα ελληνικά δικαστήρια, παρά μόνο εναντίον ατόμου που κατηγορείται για βασανιστήρια ως αποδεικτικό στοιχείο ότι έγινε αυτή η κατάθεση.

Φυλακές

- Οι αρχές οφείλουν να εκδόσουν σαφείς και αυστηρές οδηγίες ότι σε καμία απολύτως περίπτωση δεν θα βασανιστούν ή υποστούν κακομεταχείριση φυλακισμένοι ως τιμωρία.
- Οι φυλακισμένοι πρέπει να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες για τα δικαιώματά τους, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος να υποβάλλουν καταγγελία για βασανιστήρια ή κακομεταχείριση, και τις διαδικασίες για να ασκήσουν αυτά τα δικαιώματα.
- Η εκπαίδευση του προσωπικού των φυλακών πρέπει να αναθεωρείται.

Διερεύνηση καταγγελιών για βασανιστήρια ή κακομεταχείριση

- Η κυβέρνηση οφείλει να λάβει μέτρα για να καθιερώσει την εμπιστοσύνη του κοινού ότι όλες οι καταγγελίες για βασανιστήρια ή κακομεταχείριση θα διερευνούνται αμέσως, αμερόληπτα, ανοιχτά και σε βάθος.
- Οι εισαγγελείς και οι τακτικοί ανακριτές οφείλουν να διερευνούν όλες τις καταγγελίες για βασανιστήρια ή κακομεταχείριση αμερόληπτα και σε βάθος. Εάν ένας κρατούμενος αναφέρει ότι υπέστη κακομεταχείριση ή βασανιστήρια, ή παρουσιαστεί σε αυτούς φέροντας σημάδια τραυματισμού, οφείλουν να διενεργήσουν αμέσως έρευνα, και να παραπέμπουν τον κρατούμενο σε γιατρό για εξέταση. Στους κρατούμενους πρέπει να δίνεται το δικαίωμα να εξεταστούν από γιατρό της επιλογής τους. Η απουσία καταγγελίας από το θύμα, τους συγγενείς ή κάποιο τρίτο πρόσωπο δεν πρέπει να αποτρέπει την έρευνα των

- αρχών σε περιπτώσεις που υπάρχει υποψία ότι έγιναν βασανιστήρια ή κακομεταχείριση.
- Οι έρευνες σε αναφορές για περιπτώσεις που υπάρχει υποψία ότι έγιναν βασανιστήρια ή κακομεταχείριση πρέπει να διενεργούνται αμέσως, σε βάθος και αμερόληπτα.
 - Πρέπει να ιδρυθεί μία αμερόληπτη εξεταστική αρχή ή μία ανεξάρτητη επιτροπή για τα ανθρώπινα δικαιώματα που να παρακολουθεί όλες τις έρευνες σε καταγγελίες για βασανιστήρια και κακομεταχείριση που διαπράχθηκαν από αξιωματούχους υπεύθυνους για την εφαρμογή του νόμου. Αυτή η αρχή πρέπει να έχει δικαιοδοσία να διενεργεί έρευνα και να ασκεί ποινική δίωξη σε περιπτώσεις όπου άλλες αρχές έχουν αποτύχει να διερευνήσουν και να ασκήσουν ποινική δίωξη για καταγγελίες βασανιστηρίων ή κακομεταχείρισης αμερόληπτα, άμεσα και σε βάθος.
 - Κάθε όργανο υπεύθυνο για την εφαρμογή του νόμου που κατηγορηθεί για αδίκημα που περιλαμβάνει την διάπραξη βασανιστηρίων ή κακομεταχείρισης πρέπει αμέσως να απαλλάσσεται από καθήκοντα που σχετίζονται άμεσα με τη σύλληψη, φύλαξη ή ανάκριση κρατουμένων, όσο εκκρεμεί η απόφαση του δικαστηρίου.
 - Όλες οι αναφορές και τα ευρήματα όλων των ερευνών σε καταγγελίες για βασανιστήρια ή κακομεταχείριση πρέπει να καταγράφονται, να είναι προσιτά στο κοινό και ανοιχτά σε λεπτομερή εξέταση.
 - Όλα τα θύματα πρέπει να λαμβάνουν κατάλληλη ιατρική περίθαλψη, αποζημίωση και επανόρθωση όπως απαιτούν τα διεθνή κριτήρια.

Παράρτημα

Υποσημειώσεις

⁽¹⁾ Το Άρθρο 15 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά των Βασανιστηρίων (που η Ελλάδα επικύρωσε το 1988) ορίζει ότι "οποιαδήποτε κατάθεση που αποδεικνύεται ότι έχει γίνει μετά από βασανιστήρια δεν θα χρησιμοποιείται ως αποδεικτικό στοιχείο σε καμία διαδικασία, παρά μόνον εναντίον ενός προσώπου που κατηγορείται για βασανιστήρια ως αποδεικτικό στοιχείο ότι έχει γίνει η κατάθεση αυτή".

⁽²⁾ Σύμφωνα με το Σύνταγμα του 1975/1986, άτομο που βρίσκεται σε αστυνομική κράτηση, είτε συνελήφθηκε επ' αυτοφώρω είτε κατά διαταγή εισαγγελία, πρέπει να οδηγηθεί ενώπιον του αρμόδιου τακτικού ανακριτή εντός 24 ωρών το αργότερο και αν η σύλληψη έλαβε χώρα έξω από την έδρα του τακτικού ανακριτή εντός του συντομότερου δυνατού χρόνου που απαιτεί η μεταφορά του κρατούμενου στον ανακριτή.

⁽³⁾ Έγκλημα επ' αυτοφώρω ορίζεται από τον ΚΠΔ (Άρθρο 242) ως "το έγκλημα την ώρα που γίνεται ή το έγκλημα που έγινε πρόσφατα". Ποτέ δεν θεωρείται ότι είναι επ' αυτοφώρω "αν πέρασε όλη η επόμενη ημέρα από την τέλεση της πράξης".

⁽⁴⁾ Η Αρχή 18η του Κώδικα των Αρχών ορίζει, μεταξύ άλλων, ότι ένας κρατούμενος ή φυλακισμένος έχει το δικαίωμα να επικοινωνήσει με και να συμβουλευτεί τον συνήγορό του "χωρίς καθυστέρηση ή λογοκρισία και με πλήρη εχεμύθεια" και αυτό το δικαίωμα "δεν μπορεί να του αφαιρεθεί ή να περιοριστεί εκτός εξαιρετικών περιπτώσεων που προσδιορίζονται από το νόμο... όταν αυτό θεωρείται απαραίτητο από τις δικαστικές ή άλλες αρχές για την τήρηση της ασφάλειας και της τάξης".

⁽⁵⁾ Σύμφωνα με την Αρχή 13η του Κώδικα των Αρχών για την Προστασία όλων των Ατόμων που βρίσκονται σε οποιοδήποτε είδος Κράτησης ή Φυλάκισης: "Στο άτομο που συλλαμβάνεται, κρατείται ή φυλακίζεται θα δίνονται κατά τη στιγμή της σύλληψης ή την αρχή της κράτησης ή φυλάκισης, ή αμέσως μετά, από την αρχή που είναι υπεύθυνη για τη σύλληψη, την κράτηση ή τη φυλάκιση αντίστοιχα, πληροφορίες για τα δικαιώματά του σε σχέση με τη σύλληψή του, την κράτησή του, ή τη φυλάκισή του και για το πως θα κάνει χρήση αυτών των δικαιωμάτων."

⁽⁶⁾ Κανόνας 92ος των Βασικών Ελάχιστων Κανόνων των Ηνωμένων Εθνών για τη Μεταχείριση των Φυλακισμένων.

⁽⁷⁾ "Εάν ο κρατούμενος ή ο φυλακισμένος είναι ανήλικος, ή δεν μπορεί να κατανοήσει τα δικαιώματά του, η αρμόδια αρχή με δική της πρωτοβουλία αναλαμβάνει την κοινοποίηση...ειδική προσοχή θα δοθεί στην κοινοποίηση σε γονείς ή κηδεμόνες" Αρχή 16(3)η του Κώδικα των Αρχών των Ηνωμένων Εθνών Όλων των Ατόμων που βρίσκονται σε οποιοδήποτε Είδος Κράτησης ή Φυλάκισης.

⁽⁸⁾ Ο Εισαγγελέας μπορεί να προτείνει την προσωρινή ή οριστική παύση της δίωξης, τη διεξαγωγή περαιτέρω ανάκρισης, την παραπομπή σε δίκη ή την απόρριψη της υπόθεσης λόγω έλλειψης στοιχείων.

⁽⁹⁾ Μπορεί να αποφανθεί ότι δεν πρέπει να γίνει κατηγορία διότι δεν υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις ή η πράξη δεν είναι αξιόποινος ή έχει αρθεί ο άδικος χαρακτήρας της πράξης' να παύσει οριστικώς την ποινική δίωξη αν, για παράδειγμα ανακληθεί η κατηγορία' στην περίπτωση ορισμένων σοβαρών αδικημάτων μπορεί να παύσει προσωρινά την δίωξη αν δεν υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις για να

δικαιολογήσουν την παραπομπή της υπόθεσης σε δίκη' μπορεί να διατάξει περαιτέρω ανάκριση ή να αποφασίσει ότι υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις για την παραπομπή της υπόθεσης σε δίκη.

⁽¹⁰⁾ Βλ. Αρχή 23η του Κώδικα των Αρχών για την Προστασία όλων των Ατόμων που βρίσκονται σε οποιοδήποτε είδος Κράτησης ή Φυλάκισης.

⁽¹¹⁾ Εισήγηση του Ειδικού Εισηγητή κύριου P. Kooijmans, Εγγραφο Η.Ε. E/CN.4/1992/17.

⁽¹²⁾ Η διεύθυνση για καταγγελίες στη Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών κατά των Βασανιστηρίων είναι:

Chief, Communications Section
UN Centre for Human Rights
Palais des Nations
CH-1211 Geneva 10
Switzerland

Τηλ.: (+41)(22) 734 6011, τэлеξ: 289696 UNO CH, φας: (+41)(22) 733 9879

⁽¹³⁾ Πληροφορίες για τη διαδικασία μπορούν να ζητηθούν από:

The Registrar
European Commission of Human Rights
Council of Europe
BP 431 R6
F-67006 Strasbourg Cedex
France

Περίληψη επιλεγμένων περιπτώσεων που η Διεθνής Αμνηστία έθεσε στις ελληνικές αρχές από το 1986

(Ο κατάλογος αυτός δεν περιλαμβάνει όλες τις περιπτώσεις που έχουν αναφερθεί στην Διεθνή Αμνηστία από το 1986)

Όνομα φερόμενου θύματος	Ημερομηνία και τόπος περιστατικού	Σύντομη περιγραφή φερόμενου περιστατικού	Ενέργειες της Διεθνούς Αμνηστίας (ΔΑ)
Sing Sabinter και Kerim Saritekin	23 Απριλίου 1986, Φυλακές Αλικαρνασού, Κρήτη	Χτυπήθηκαν βάνανσα από διάφορους φύλακες μετά από απόπειρα να δραπετεύσουν.	Η περίπτωση τέθηκε τον Δεκέμβριο 1986 από την ΔΑ σε επιστολή της προς τον Υπουργό Δικαιοσύνης, επίσης στους Υπουργούς Δικαιοσύνης και Εξωτερικών τον Ιούνιο 1987, και τρίτη φορά τον Δεκέμβριο 1987. Δεν υπήρξε απάντηση. Όταν η περίπτωση συμπεριλήφθηκε στην <u>Εκθεση της ΔΑ 1987</u> , το Υπουργείο Εξωτερικών απάντησε τον Φεβρουάριο 1988 ότι "το Υπουργείο [Δικαιοσύνης] κατηγορηματικά αρνείται...[αυτές τις κατηγορίες] ως αβάσιμες".
Οκτώ φοιτητές (βλ. σ.10 για κατάλογο ονομάτων)	9 και 10 Ιουνίου 1986, Κεντρική Ασφάλεια Θεσσαλονίκης	Οκτώ από 27 φοιτητές που κατηγορήθηκαν σχετικά με βίαια επεισόδια, χτυπήθηκαν και απειλήθηκαν κατά τη διάρκεια της 48ωρης αστυνομικής τους κράτησης και στερήθηκαν πρόσβαση στους συνήγορους και την οικογένειά τους. Ένας από τους φοιτητές υπέστη ηλεκτροσόκ. Εξι συνέταξαν ομολογία ως αποτέλεσμα βασανιστηρίων. Κατά τη διάρκεια μίας από τις δίκες στις 20-25 Ιουνίου 1990 ορισμένοι από τους κατηγορούμενους δήλωσαν ότι είχαν βασανιστεί, αλλά ο πρόεδρος απέρριψε τις καταγγελίες τους.	Η περίπτωση τέθηκε σε επιστολή της ΔΑ προς τον Πρωθυπουργό τον Αύγουστο 1990. Δεν υπήρξε απάντηση.
Παύλος Αρβαντής και Γιώργος Μουσταφά	Μάιος 1986, Φυλακές Αλικαρνασού, Κρήτη	Χτυπήθηκαν από φύλακες με γκλομπ και γροδιές. Σαν αποτέλεσμα, ο Γιώργος Μουσταφά δεν μπορούσε να περπατήσει.	(Όπως με τον Sing Sabinter, βλ. παραπάνω)
Ko Si Lui	13 Μαΐου 1986, Αθήνα	Αστυνομικοί του επιτέθηκαν καθώς επέστρεφε σπίτι του μετά από επίσκεψη σε φίλους. Σπρώχθηκε μέσα σε όχημα της αστυνομίας και χτυπήθηκε με γκλομπ, μπότες και μία ξύλη. Κρατήθηκε για λίγο στην Ασφάλεια, στη Λεωφόρο Αλεξάνδρας. Νοσηλεύτηκε σε νοσοκομείο, από όπου πήρε ιατρική γνωμάτευση που επιβεβαίωνε τραυματισμούς.	(Όπως με τον Sing Sabinter, βλ. παραπάνω)
Peter Evans, Nicholas Johnson, Julian Van Toller και Ian Smith	30 Ιουλίου και 1 Αυγούστου 1986, Αστυνομικό Τμήμα Θεολόγου, Θάσος και Αστυνομικό Τμήμα Καβάλας	Κρατήθηκαν στη Θάσο από αστυνομικούς που τους χτύπησαν, γρονθοκόπησαν, κλώτσησαν και χαστούκισαν επανειλημμένα για έξι ή επτά ώρες στο Αστυνομικό Τμήμα Θεολόγου. Μεταφέρθηκαν στο Αστυνομικό Τμήμα Καβάλας όπου αστυνομικοί τους γρονθοκόπησαν, χαστούκισαν, κλώτσησαν και χτύπησαν με ρόπαλα. Κρατήθηκαν συνολικά 21 ώρες χωρίς τροφή ή νερό. Καταδικάστηκαν σε ποινές φυλάκισης για αντίσταση κατά της αρχής, περιύβριση της αρχής, διατάραξη της ειρήνης των πολιτών και απρόκλητη σωματική βλάβη. Αφέθηκαν ελεύθεροι μετά από έφεση τον Οκτώβριο 1986.	(Όπως με τον Sing Sabinter, βλ. παραπάνω) Σε επιστολή προς την ΔΑ τον Φεβρουάριο 1987, το Υπουργείο Εξωτερικών επίσης ανέφερε ότι "το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης...μας διαβεβαιώνει ότι οι ισχυρισμοί των τεσσάρων ότι κακοποιήθηκαν είναι αβάσιμοι".

Βαγγέλης Αραμπατζής (16), Χρήστος Αραμπατζής (12), Βασίλης Παπαδόπουλος (13) και Κώστας Κυριαζής (13).	8 Σεπτεμβρίου 1987, Κεντρική Ασφάλεια Θεσσαλονίκης	Τσιγγάνοι που συνελήφθηκαν κατηγορούμενοι για ένοπλη ληστεία και φόνο στη Θεσσαλονίκη. Οι γονείς τους δεν ειδοποιήθηκαν για την σύλληψή τους. Ανακρίθηκαν χωρίς την παρουσία δικηγόρου και συνέταξαν ομολογία ως αποτέλεσμα βασανιστηρίων. Ο Κώστας Κυριαζής, ο Βασίλης Παπαδόπουλος και ο Χρήστος Αραμπατζής υποστήριξαν ότι αστυνομικά τους χτύπησαν και τους έκαναν ηλεκτροσόκ. Ο εισαγγελέας πήρε τις καταθέσεις τους στο Αστυνομικό Τμήμα και τους ανάγκασε να τις υπογράψουν χωρίς να τις έχουν διαβάσει. Οι οικογένειές τους δεν υπέβαλαν μήνυση κατά της αστυνομίας γιατί θεώρησαν ότι ως τσιγγάνοι δεν θα γίνονταν πιστευτοί. Η αίτησή τους να εξεταστούν τα αγκύρια από γιατρό απορρίφθηκε. Ο συνήγορός τους επίσης τους συμβούλεψε να μην επιστήσουν προσοχή στα φερόμενα βασανιστήρια γιατί μπορούσε να επιρρεάσει αρνητικά τις δίκες. Ο Κώστας Κυριαζής αφέθηκε ελεύθερος χωρίς κατηγορία. Ο Βαγγέλης Αραμπατζής καταδικάστηκε σε ισόβια φυλάκιση στις 24 Οκτωβρίου 1988. Η έκβαση της δίκης του Βασίλη Παπαδόπουλου και του Χρήστου Αραμπατζή δεν είναι γνωστή.	Τον Αύγουστο 1990 η ΔΑ έθεσε την περίπτωση σε επιστολή προς τον Πρωθυπουργό και ζήτησε να γίνει έρευνα στις κατηγορίες αυτές. Δεν έλαβε καμία απάντηση.
Βαγγέλης Κατσικογιάννης	12 Οκτωβρίου 1987, Αστυνομικό Τμήμα Χερονήσου, Ηράκλειο Κρήτης	Κρατήθηκε για αδικήματα σχετικά με ναρκωτικά. Από το απόγευμα της 12 Οκτωβρίου ως το πρωί της επόμενης μέρας χτυπήθηκε με μαστίγια και γκλομπ, κρεμάστηκε ανάποδα και υπέστη φάλαγγα από πέντε αστυνομικούς. Ιατροδικαστής στο Ηράκλειο, πιστοποίησε πολλαπλά τραύματα σε όλο το σώμα, στα χέρια και τα πόδια που δημιουργήθηκαν από αμβλύ αντικείμενο. Ο Αντεισαγγελέας κος Καρπέτας ξεκίνησε έρευνα. Τον Φεβρουάριο 1991 οι ελληνικές αρχές πληροφόρησαν την Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών κατά των Βασανιστηρίων ότι η έρευνα στις καταγγελίες για βασανιστήρια του Βαγγέλη Κατσικογιάννη είχε καταλήξει σε απαλλαγή των αστυνομικών.	Η ΔΑ έθεσε την περίπτωση σε επιστολή στον Υπουργό Δικαιοσύνης τον Δεκέμβριο 1987. Δεν έλαβε απάντηση.
Γιάννης Μπουράνης	14 Αυγούστου 1988, Κεντρικό Αστυνομικό Τμήμα Θεσσαλονίκης	Συνελήφθηκε καθώς προσπαθούσε να μπει παράνομα σε πολυκατοικία. Κατά τη πεντάωρη ανάκριση χτυπήθηκε με γροδιές και ρόπαλο και του έκαναν ηλεκτροσόκ στα γεννητικά όργανα. Απορρίφθηκε η αίτησή του να δει δικηγόρο και έδωσε ψευδή κατάθεση κάτω από πίεση. Ο συνήγορός του κατέθεσε στο δικαστήριο ότι ιατρική εξέταση είχε πιστοποιήσει αιματώματα σε όλο του το σώμα, ιδιαίτερα στα πόδια και εκδορές στην πλάτη. Οι κατηγορίες εναντίον αναμεμειγμένων αστυνομικών απορρίφθηκαν με την Απόφαση 1088/89 του Συμβουλίου Εφετών.	Με επιστολή της προς τον Υπουργό Δικαιοσύνης τον Δεκέμβριο 1988, η ΔΑ ζήτησε να γίνει έρευνα στους ισχυρισμούς αυτούς. Δεν έλαβε απάντηση. Τέθηκε σε επόμενη επιστολή προς τον Πρόεδρο το Νοέμβριο 1989. Καμία απάντηση.
Ανδρέας Φιλαστίδης	20 Αυγούστου 1988, Αστυνομικό Τμήμα Μοσχάτου, Αθήνα	Συνελήφθηκε κατά τη διάρκεια αναταραχής σε καφενείο. Χτυπήθηκε κατά την αστυνομική κράτηση. Μαζί με τους δύο συγκαταστούμενούς του, Ιωάννη Παπαθεοδώρου και Αντώνη Στογιάννη, οι οποίοι επίσης κατήγγειλαν ότι κακοποιήθηκαν, ζήτησε να εξεταστεί από γιατρό. Ο Διευθυντής της Ελληνικής Αστυνομίας φέρεται να διέταξε έρευνα στις καταγγελίες.	Η περίπτωση αναφέρθηκε με εκείνη του Γιάννη Βουράκη (βλ. παραπάνω).

Δημήτρης Βόγλης	6 Μαΐου 1989, Γ' Αστυνομικό Τμήμα Θεσσαλονίκης	Διαμαρτυρήθηκε κατά δύο αστυνομικών που χτυπούσαν στο δρόμο έναν άνδρα ο οποίος είχε χάσει τις αισθήσεις του. Οι δύο αστυνομικοί άρχισαν να χτυπούν τον ίδιο, συνεπικουρούμενοι από τέσσερις ή πέντε συναδέλφους τους που επίσης τον επιτέθηκαν. Οδηγήθηκε στο Αστυνομικό Τμήμα και χτυπήθηκε με ξύλινα γκλομπ. Στις 7 Μαΐου οδηγήθηκε στο νοσοκομείο. Ιατρική εξέταση πιστοποίησε εκδορές, αιματώματα στο δεξί γόνατο και αιματώματα στο κρανίο. Στις 10 Μαΐου ο Δημήτρης Βόγλης καταδικάστηκε για περιύβριση της αρχής και πρόκληση ελαφράς σωματικής βλάβης σε ποινή φυλάκισης 25 ημερών που μετατράπηκε σε χρηματικό πρόστιμο. Ο εισαγγαλέας διέταξε έρευνα στις καταγγελίες του Δημήτρη Βόγλη. Μέχρι τα τέλη Απριλίου 1992 εκκρεμούσε η εξέτασή της υπόθεσης από το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών που θα έκρινε αν θα απαγγέλονται κατηγορίες κατά των αστυνομικών.	Η ΔΑ έθεσε την περίπτωση σε επιστολή στον Πρόεδρο τον Νοέμβριο 1989. Δεν έλαβε απάντηση.
Horst Bosniatzki	15 Σεπτεμβρίου 1989, Αστυνομικό Τμήμα Λιτόχωρου, κοντά στην Κατερίνη	Συνελήφθηκε κατηγορούμενος για φόνο. Ανακρίθηκε χωρίς διερμηνέα αν και καταλάβαινε ελάχιστα ελληνικά και βασανίστηκε για πάνω από 24 ώρες. Η επανειλημμένη αίτησή του να έρθει σε επαφή με το Γερμανικό Προξενείο απορρίφθηκε. Χτυπήθηκε, γρονθοκοπήθηκε, τον απείλησαν ότι θα τον πνίξουν και ότι θα τον πυροβολήσουν και υπέστη φάλαγγα. Χτυπήθηκε στα άκρα των δακτύλων με λεπτό ξύλο ώσπου ένα από τα νύχια του άνοιξε. Το επόμενο πρωί τον πίεσαν να υπογράψει μια κατάθεση που δεν καταλάβαινε και όταν αρνήθηκε τον χτύπησαν περισσότερο. Τελικά για να αποφύγει περαιτέρω βασανιστήρια, υπέγραψε μία κατάθεση που δεν καταλάβαινε. Δεν του δόθηκε κανόλου τροφή για 48 ώρες. Μεταφέρθηκε σε αστυνομική φυλακή στην Κατερίνη το βράδυ της 16 Σεπτεμβρίου όπου κρατήθηκε σε απομόνωση για μία περίπου εβδομάδα, μετά από την οποία μπόρεσε να επικοινωνήσει με το Γερμανικό Προξενείο. Εκτίει διπλή ποινή ισόβιας και 20ετούς φυλάκισης στις Φυλακές Κορυδαλλού.	Η ΔΑ έθεσε την περίπτωση σε επιστολή στον Πρωθυπουργό τον Αύγουστο 1990. Δεν έλαβε απάντηση. Από όσο γνωρίζει η ΔΑ, κανένα μέτρο δεν έχει ληφθεί από τις αρχές για να ερευνηθούν οι καταγγελίες του Horst Bosniatzki.
Δημήτρης Βαβατσίκος	5 Φεβρουαρίου 1990, Ε' Αστυνομικό Τμήμα Αθηνών	Ο ίδιος κι ένας φίλος του χτυπήθηκαν με ξύλινα γκλομπ και εξυβρίστηκαν από αστυνομικούς όταν τους συνέλαβαν στο κέντρο της Αθήνας. Κρατήθηκαν για 10 περίπου ώρες και μετά αφέθηκαν ελεύθεροι χωρίς καμία εξήγηση ή κατηγορία. Η εφημερίδα <u>Ελευθεροτυπία</u> δημοσίευσε φωτογραφία που δείχνει σημάδια στο πάνω μέρος της πλάτης και στο χέρι του Δημήτρη Βαβατσίκου.	Τον Ιούλιο 1990 η ΔΑ έθεσε την περίπτωση στον Υπουργό Δημόσιας Τάξης. Τον Οκτώβριο ο Θωμάς Καπνογιάννης, Αστυνομικός Υποδιοικητής απάντησε, μεταξύ άλλων, ότι "καμία κακομεταχείριση του [Δημήτρη Βαβατσίκου] από αστυνομικά όργανα δεν έλαβε χώρα" και ότι δεν είχε υποβληθεί καταγγελία.
Κώστας Σταματέας	5 Φεβρουαρίου 1990, περιοχή Ομόνοιας, Αθήνα	Αστυνομικοί που διεξήγαγαν έρευνες για πρόσφατη κατάληψη του Πολυτεχνείου από φοιτητές τον χτύπησαν με ξύλινα γκλομπ και τον εξύβρισαν. Στη συνέχεια αφέθηκε ελεύθερος χωρίς κατηγορία. Φωτογραφία στην <u>Ελευθεροτυπία</u> , 9 Φεβρουαρίου, έδειχνε στην κνήμη του Κώστα Σταματέα σημάδια από αιματώματα και εκδορές.	Τον Ιούλιο 1990 η ΔΑ έθεσε την περίπτωση στον Υπουργό Δημόσιας Τάξης. Τον Οκτώβριο ο Θωμάς Καπνογιάννης, Αστυνομικός Υποδιοικητής απάντησε ότι ο Κώστας Σταματέας δεν είχε υποστεί κανενός είδους κακομεταχείριση και ότι δεν είχε υποβληθεί καμία καταγγελία εναντίον αστυνομικών.

Κώστας Ανδρεάδης	23 Μαρτίου 1990, Κεντρική Ασφάλεια Θεσσαλονίκης	Κρατήθηκε μαζί με τον Δημήτρη Βόγλη από αστυνομικούς σχετικά με αδικήματα μίας πολιτικής οργάνωσης και κατηγορήθηκαν σύμφωνα με το νόμο περί εκρηκτικών. Όταν τους έθεσαν σε προσωρινή κράτηση ξεκίνησαν απεργία πείνας διακηρύσσοντας την αιδωσιμότητά τους. Ο Δημήτρης Βόγλης δήλωσε ότι οι κατηγορίες εναντίον τους βασίζονται σε κατάθεση που είχε δώσει ο Κώστας Ανδρεάδης αφού βασανίστηκε με φάλαγγα, ηλεκτροσόκ και απειλήθηκε με εκπαράθυρωση. Κατά τη διάρκεια των βασανιστηρίων το κεφάλι του Κώστα Ανδρεάδη ήταν καλυμένο με κουκούλα ώστε να μην μπορεί να αναγνωρίσει τους αστυνομικούς που συμμετείχαν. Ο Κώστας Ανδρεάδης έλαβε ιατρική γνωμάτευση που πιστοποιούσε ελαφρές σωματικές βλάβες και αιματώματα και στα δύο πόδια. Οι δύο άνδρες μεταφέρθηκαν στο νοσοκομείο των φυλακών και ύστερα από αίτηση του συνηγόρου τους αφέθηκαν και οι δύο προσωρινά ελεύθεροι. Πρόκειται να δικαστούν τον Ιούνιο 1992.	Τον Ιούλιο 1990 η ΔΑ έθεσε την περίπτωση στον Υπουργό Δημόσιας Τάξης. Τον Δεκέμβριο το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης απάντησε ότι ο Κώστας Ανδρεάδης είχε ομολογήσει οικειοθελώς και ότι όταν εμφανίστηκε ενώπιον δημοσιογράφων την ίδια μέρα δεν είπε ότι είχε βασανιστεί.
Σωτήριος Καλογριάς	24 Μαρτίου 1990, Πλατεία Εξαρχείων και Κεντρική Ασφάλεια, Αθήνα	Σε μήνυση που κατάθεσε στις 28 Μαρτίου δήλωσε ότι αστυνομικοί σταμάτησαν τον ίδιο και ένα φίλο του στο δρόμο για εξακρίβωση στοιχείων. Επειδή δεν είχε μαζί του την ταυτότητά του, έδειξε στους αστυνομικούς άδεια οδήγησης μοτοσικλέτας. Οι αστυνομικοί έσπρωξαν τον ίδιο και τον φίλο του στο αστυνομικό όχημα όπου 15 περίπου αστυνομικοί τους γρονθοκόπησαν και τους εξύβρισαν. Οδηγήθηκαν δέσμοι στην Κεντρική Ασφάλεια όπου αστυνομικοί φέρονται να συνέχισαν να χτυπούν τον Σωτήριο Καλογριά στο πρόσωπο. Η έκβαση της μήνυσής του δεν είναι γνωστή.	Τον Ιούλιο 1990 η ΔΑ έθεσε την περίπτωση στον Υπουργό Δημόσιας Τάξης. Δεν έλαβε καμία απάντηση.
Liam de Clair	17 και 18 Ιουλίου 1990, Αστυνομικό Τμήμα Ιου	Ιρλανδός υπήκοος που βασανίστηκε από αστυνομικούς για 40 περίπου ώρες αφού είχε συλληφθεί σχετικά με εξαργύρωση πλαστών ταξιδιωτικών επιταγών. Μία ομάδα αστυνομικών τον χτύπησαν με γροθιές και γκλομπ, τον κλώτσησαν και τον απείλησαν με σεξουαλική επίθεση. Επίσης τον χτύπησαν το κεφάλι σε γραφεία, καρέκλες και συρτάρια. Έμεινε κλειδωμένος σε ένα παράπηγμα έξω από το αστυνομικό τμήμα χωρίς αποχωρητήριο, και στερήθηκε τροφή και νερό. Όταν ζήτησε να δει δικηγόρο τον χτύπησαν και τον απείλησαν. Ως αποτέλεσμα των βασανιστηρίων, υπέγραψε μια κατάθεση στα ελληνικά την οποία δεν καταλάβαινε πλήρως. Ο συνήγορός του υπέβαλλε καταγγελία εναντίον των αστυνομικών στην Ιο στις 27 Ιουλίου 1990. Ο Liam de Clair εξετάστηκε στα Νοσοκομεία της Νάξου και της Χίου από όπου έλαβε ιατρική γνωμάτευση που πιστοποιούσε αιματώματα.	Τον Δεκέμβριο 1990 η ΔΑ έγραψε στον Υπουργό Δημόσιας Τάξης εκφράζοντας ανησυχία για τις καταγγελίες και ζητώντας πληροφορίες για την πρόοδο της υπόθεσης. Δεν έλαβε καμία απάντηση.

Şehmus Ukuş	Στις 17 γύρω στις 24 Ιουλίου 1990, Δίωξη Ναρκωτικών, Λεωφόρος Αλεξάνδρας, Αθήνα	Κούρδος τουρκικής υπηκοότητας που εκπεί ποιηή για χρήση ναρκωτικών, είχε συλληφθεί στο κέντρο της Αθήνας. Αστυνομικοί τον πείαν σε μία περιοχή σε κάποιο υψόμετρο, όπου τον έγδυσαν και τον κρέμασαν από ένα δένδρο. Αφού τον κατέβασαν, τον έδεσαν και έκαψαν τις πατούσες και τα γεννητικά του όργανα με αναπτήρα. Κατόπιν, τον χτύπησαν στην πλάτη, στα πόδια, στο στέρνο και στα χέρια με ξύλα και μετά τον απείλησαν, οπότε ο Şehmus Ukuş ταράχθηκε τόσο πολύ ώστε άρχισε να χτυπά το κεφάλι του στο δένδρο. Μεταφέρθηκε στα κεντρικά γραφεία της Δίωξης Ναρκωτικών. Τον άφησαν μόνο του ως το πρωί, οπότε ξανάρχισαν να τον χτυπούν με κλωτσιές και γροδιές και τοποθέτησαν μολύβια ανάμεσα στα δάκτυλά του που μετά συνέθλιψαν. Τα βασανιστήρια σταμάτησαν με την επέμβαση ενός ανώτερου αξιωματικού. Όταν ο Şehmus Ukuş έδειξε στην τακτική ανακρίτρια τα τραύματά του εκείνη έθεσε τα φερόμενα βασανιστήρια υπόψη του εισαγγελέα, αλλά ο Şehmus Ukuş δεν κλήθηκε για ιατρική εξέταση ούτε για να καταθέσει για τα φερόμενα βασανιστήρια.	Τον Δεκέμβριο 1991 η ΔΑ έθεσε την περίπτωση στις Ελληνικές αρχές. Ως τα τέλη Απριλίου 1992 δεν είχε λάβει καμία απάντηση.
Muzaffer Yorulmaz	23 Αυγούστου 1990, Δίωξη Ναρκωτικών, Λεωφόρος Αλεξάνδρας, Αθήνα	Κούρδος πρόσφυγας από την Τουρκία που συνελήφθηκε στο κέντρο της Αθήνας. Κατά τη σύλληψη τον έριξαν στο έδαφος, τον κλώτσησαν και τον χτύπησαν στο πρόσωπο και στο στομάχι, έσπασαν ένα μπουκάλι στο κεφάλι του και τον απείλησαν με μαχαίρι και πυροβόλο όπλο. Οδηγήθηκε στα κεντρικά γραφεία της Δίωξης Ναρκωτικών όπου αστυνομικοί τον έδειραν με ρόπαλα ώπου έχασε τις αισθήσεις του, οπότε τον συνέφεραν με κρύο νερό. Το επόμενο πρωί αστυνομικοί τον έδειραν ξανά και έβαλαν μολύβια ανάμεσα στα δάκτυλά του που συνέθλιψαν, μετά από το οποίο υπέγραψε μία κατάθεση. Οσο ο Muzaffer Yorulmaz ήταν σε κράτηση, υποστηρίζεται ότι ένας αστυνομικός έβαλε φωτιά με αναπτήρα στα εσώρουχα ενός άλλου κρατούμενου. Τον ξαναχτύπησαν καθώς τον οδηγούσαν στο κελλί του. Κρατήθηκε στο κελλί για επτά μέρες με σκισμένα και βρεγμένα ρούχα ενώ ήταν υποχρεωμένος να κοιμάται στοτσιμεντένιο πάτωμα. Τις πρώτες δύο μέρες της κράτησης δεν του δόθηκε καθόλου τροφή. Κάθε φορά που ζητούσε να δει δικηγόρο τον έδερναν. Την όγδοη μέρα κράτησης τον οδήγησαν ενώπιον του Εισαγγελέα, καταδικάστηκε και οδηγήθηκε στις Φυλακές Πατρών. Όταν ο Muzaffer Yorulmaz έδειξε στον Εισαγγελέα τα τραύματά του, εκείνος είπε, "Ναι, ξέρω, ξέρω, σε έδειραν", αλλά μοιάζει να μην έλαβε κανένα μέτρο ώστε να εξεταστεί ο Muzaffer Yorulmaz από γιατρό ή να διερευνηθούν οι καταγγελίες του. Ο Muzaffer Yorulmaz δεν υπέβαλε επίσημη καταγγελία γιατί δεν γνώριζε ούτε πως θα μπορούσε να το κάνει ούτε σε ποιόν να την υποβάλλει.	Τον Ιανουάριο 1992 η ΔΑ έθεσε την περίπτωση στον Υπουργό Δημόσιας Τάξης. Ως τα τέλη Απριλίου 1992 δεν είχε λάβει καμία απάντηση ούτε σε αυτή την επιστολή ούτε σε άλλες.
Εμμανουήλ Κασαπάκης	23 Σεπτεμβρίου 1990, οδός Τροίας, Αθήνα	Έκανε αγωγή εναντίον αστυνομικών στις 25 Σεπτεμβρίου 1990, κατηγορώντας τους για σοβαρή σωματική βλάβη, επικίνδυνη σωματική βλάβη, απειλές και φθορά περιουσίας όταν τον εξέβρισαν, τον χτύπησαν στο κεφάλι με γκλομπ και τον έσπασαν το αριστερό χέρι, στο στίτι του στην οδό Τροίας. Ιατρική γνωμάτευση πιστοποίησε τραύματα στο κεφάλι που χρειάστηκαν ράμματα, τα οποία δημιούργησαν διάσειση και αμνησία, και τραύματα στο αριστερό χέρι.	Τον Δεκέμβριο 1990 η ΔΑ έθεσε την περίπτωση σε επιστολή της προς τον Υπουργό Δημόσιας Τάξης. Δεν έχει λάβει καμία απάντηση.

Παντελής Τσουμπρής	16 Ιανουαρίου 1991, κέντρο Αθήνας και Γ' Αστυνομικό Τμήμα	Ήταν ανάμεσα σε ομάδα περαστικών που διαμαρτυρήθηκαν σε δύο αστυνομικούς που έκαναν έρευνα σε νεαρό στο δρόμο. Οι δύο αστυνομικοί, συνεπικουρούμενοι από τον οδηγό ενός περιπολικού, άρπαξαν τον Παντελή Τσουμπρή και τον χτύπησαν στο κεφάλι, στα πόδια, στη πλάτη και στα γεννητικά όργανα με τα γκλομπ τους. Οδήγησαν τον Παντελή Τσουμπρή στο Γ' Αστυνομικό Τμήμα, έξω από το οποίο συνέχισαν να τον χτυπούν. Ο Παντελής Τσουμπρής κατηγορήθηκε και αργότερα αδωώθηκε για αντίσταση κατά της αρχής, σωματικές βλάβες, εξύβριση και απείθεια. Στις 17 Ιανουαρίου, κατέθεσε αγωγή κατά των τριών αστυνομικών για εξύβριση και πρόκληση απλής σωματικής βλάβης.	Τον Αύγουστο 1991 η ΔΑ έγραψε στον Υπουργό Δημόσιας Τάξης και στον Εισαγγελέα εκφράζοντας ανησυχία για τις καταγγελίες και ζητώντας πληροφορίες γύρω από την πρόοδο της αγωγής του Παντελή Τσουμπρή. Δεν έλαβε απάντηση.
Süleyman Akyar	21 Ιανουαρίου 1991, Δίωξη Ναρκωτικών, Λεωφόρος Αλεξάνδρας, Αθήνα	Τούρκος πρόσφυγας που συνελήφθηκε ως ύποπτος για εμπόριο ναρκωτικών. Μεταφέρθηκε αργότερα αναίσθητος στο Νοσοκομείο Ερυνθός Στανρός που τον παρέπεμψε στο Νοσοκομείο ΚΑΤ στην Κηφισιά όπου υποβλήθηκε σε χειρουργική επέμβαση για ρήξη λεπτού εντέρου. Το νοσοκομείο γνωμάτευσε κατάγματα τριών πλευρών, σοβαρά εγκεφαλικά και κρανιακά τραύματα, εκτενή αιματώματα στο σώμα και τραύματα στα γεννητικά όργανα. Συνδέθηκε με αναπνευστική συσκευή αλλά πέθανε στις 29 Ιανουαρίου χωρίς να επανακτήσει τις αισθήσεις του. Το Νοσοκομείο ΚΑΤ απέδωσε το θάνατό του σε αναπνευστική, νεφρική και ηπατική ανεπάρκεια και πολλαπλή οργανική έκπτωση. Η νεκροψία έδειξε ότι πέθανε από πνευμονία που εκδηλώθηκε ως επακόλουθο των κακώσεων σε όλο το σώμα που υπέστη από ξυλοδαρμό. Οι έρευνες γύρω από τις συνθήκες θανάτου του Süleyman Akyar που διέταξε ο Υπουργός Δημόσιας Τάξης συνεχίζονται ως τα τέλη Απριλίου 1992.	Τον Φεβρουάριο 1991 η ΔΑ με "φαξ" προς τον Υπουργό Δημόσιας Τάξης έθεσε την περίπτωση. Στη διάρκεια του 1991 και τους πρώτους μήνες του 1992 η ΔΑ συνέχισε να ζητά πληροφορίες από την ελληνική κυβέρνηση γύρω από τα μέτρα που είχαν ληφθεί για να διερευνηθούν οι περιστάσεις σε βάθος και αμερόληπτα. Μέχρι τα τέλη Απριλίου 1992 δεν είχε λάβει απάντηση σε κανένα από αυτά τα ερωτήματα.
Ομάδα φυλακισμένων στις Πτέρυγες Α', Β' και Γ'	Στις ή γύρω στις 7 Φεβρουαρίου 1991, Κλειστές Φυλακές Λαρίσης	Μετά από απεργία πείνας που έκανε ομάδα φυλακισμένων στη Δάρισσα σε ένδειξη διαμαρτυρίας για τις συνθήκες διαβίωσης στη φυλακή, φρουροί οπλισμένοι με ρόπαλα και αλυσίδες όρμησαν στα κελιά στις 4.00 το πρωί και έδειραν τους φυλακισμένους που θεωρούνταν υπεύθυνοι. Οι ένοπλοι φρουροί φορούσαν κουκούλες ώστε να είναι αδύνατη η αναγνώρισή τους. Στις 11 Φεβρουαρίου τρεις βουλευτές κατέθεσαν επερώτηση στη Βουλή σχετικά με το περιστατικό απαιτώντας να διεξαχθεί έρευνα. Δεν είναι γνωστό αν έχουν ληφθεί μέτρα από τις αρχές για να διερευνηθούν αυτές οι καταγγελίες.	Τον Οκτώβριο 1991 η ΔΑ έθεσε την περίπτωση στον Υπουργό Δικαιοσύνης. Μέχρι τα τέλη Απριλίου 1992 δεν είχε λάβει καμία απάντηση.
Ελευθέριος Κομακίδης και Κωνσταντίνος Στεφανίδης	Στις ή γύρω στις 9 Φεβρουαρίου 1991, Φυλακές Κορυδαλλού	Όταν ο Ελευθέριος Κομακίδης και ο Κωνσταντίνος Στεφανίδης, φυλακισμένοι στο Νοσοκομείο των Φυλακών Κορυδαλλού, παρουσιάστηκαν στο Αυτόφωρο Τριμελές Πλημμελειοδικείο Πειραιά στις 11 Φεβρουαρίου κατηγορούμενοι για απόπειρα δραπέτευσης, έφεραν σημάδια κακοποίησης. Μετά τη σύλληψή τους κρατήθηκαν στο πειθαρχείο για δύο ημέρες χωρίς τροφή ή νερό και ξυλοκοπήθηκαν από φύλακες. Στις 13 Φεβρουαρίου ο Εισαγγελέας Πειραιώς διέταξε έρευνα γύρω από την υπόθεση. Η έκβαση ή η πρόοδος της έρευνας δεν είναι γνωστή.	Η ΔΑ έθεσε την περίπτωση στον Υπουργό Δικαιοσύνης και στον Εισαγγελέα. Μέχρι τα τέλη Απριλίου 1992 δεν είχε λάβει καμία απάντηση.

Βασίλης Μακρινίτσας, Βασίλης Μακριπούλιας και Αργύρης Καβάτσας	7 Απριλίου 1991, Ασφάλεια Θηβών	Υποπτοι τους οποίους αστυνομικοί γρονθοκόπησαν και κλώτσησαν σε όλο το σώμα, τους απείλησαν με περίστροφα και έσβυσαν αναμένο τσιγάρο στο πρόσωπο του ενός. Ο Βασίλης Μακρινίτσας ζήτησε από τους αστυνομικούς να μην τον χτυπήσουν στο γόνατο καθώς είχε πρόσφατε εγχειριστεί εκεί, αλλά ο αρχιφυλάκας Βανταλώνης τον χτύπησε στο γόνατο με ρόπαλο με αποτέλεσμα να χάσει τις αισθήσεις του. Όταν η περίπτωση τους αναφέρθηκε στη Βουλή ο Υπουργός Δημόσιας Τάξης διέταξε διοικητική εξέταση στις καταγγελίες. Οι τρεις άνδρες στάλθηκαν για ιατρική εξέταση που πιστοποίησε τους τραυματισμούς.	Τον Σεπτέμβριο 1991 η ΔΑ έθεσε την περίπτωση στις Ελληνικές αρχές. Τον Νοέμβριο 1991 οι Ελληνικές αρχές απάντησαν λέγοντας ότι "είχαν απαγγελθεί κατηγορίες εναντίον των αστυνομικών της Αστυνομικής Διοίκησης Θηβών που είναι υπεύθυνοι για αυτές τις πράξεις και...διεξάγεται κυρία ανάκριση στην υπόθεση". Μέχρι τα τέλη Απριλίου 1992 η ΔΑ δεν είχε καμία περαιτέρω πληροφορία γύρω από την πρόοδο της έρευνας.
Artan Malaj	Στις ή γύρω στις 3 Μαΐου 1991, Κεντρική Ασφάλεια Αθηνών, Λεωφόρος Αλεξάνδρας	Δεκαεπτάχρονος Αλβανός που συνελήφθηκε από αστυνομικούς ως ύποπτος κλοπών, ο οποίος ανακρίθηκε για δύο ημέρες χωρίς συνήγορο. Είπε στον 9ο Ειδικό Ανακριτή Αθηνών, Παναγιώτη Πετρόπουλο, στις 7 Μαΐου ότι αστυνομικοί τον είχαν χτυπήσει στο κεφάλι και στο στομάχι και τον είχαν εξυβρίσει. Ο ειδικός ανακριτής δεν κατέβαλε καμία προσπάθεια να αναφέρει τις καταγγελίες στον Εισαγγελέα και όταν ο συνήγορος του Artan Malaj επέμενε ότι ήταν υποχρεωμένος να το κάνει, ο ανακριτής έστειλε τη δικογραφία στον εισαγγελέα χωρίς κανένα σχόλιο ή αίτηση. Η έκκληση του συνήγορου του Artan Malaj να εξεταστεί ο πελάτης του από γιατρό απορρίφθηκε και δεν έγινε καμία έρευνα.	Τον Δεκέμβριο 1991 η ΔΑ έθεσε την περίπτωση σε επιστολή προς τους Υπουργούς Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης. Μέχρι τα τέλη Απριλίου 1992 δεν είχε λάβει καμία απάντηση.
Δεκαοκτώ φυλακισμένοι (βλ. σ.17 για κατάλογο ονομάτων)	Στις/γύρω στις 17 Μαΐου 1991, Κλειστές Φυλακές Πατρών	Μετά από απόπειρα απόδρασης, απομονώθηκαν ως αρχηγοί. Τους έγδυσαν μέχρι τα εσώρουχα, και τους έβαλαν κατά ομάδες τριών ή τεσσάρων σε τιμεντένια κελλιά απομόνωσης χωρίς φωτισμό ή επίπλωση για 11 μέρες, με μία κουβέρτα ανά κελλί. Τα κελλιά ήταν τόσο μικρά ώστε οι έγκλειστοι δεν χωρούσαν να ξαπλώσουν. Τις πρώτες επτά μέρες δεν τους δόθηκε καυδόν τροφή - ύστερα λάμβαναν τροφή μία φορά την ημέρα. Όλο αυτό το διάστημα, φυλακές και ιατρικό προσωπικό της φυλακής τους έδερναν με ξύλα, ηλεκτρικά καλώδια, λαστιχένια μαστίγια και γκλομπ και έριχναν παγωμένο νερό πάνω τους. Ενας από τους φυλακισμένους, ο Erdal Karasu, έμεινε δύο εβδομάδες στο νοσοκομείο εξ αιτίας των τραυματισμών που υπέστη και υπέβαλε καταγγελία στον Εισαγγελέα τον Ιούλιο 1991.	Τον Φεβρουάριο 1992 η ΔΑ έθεσε την περίπτωση με "φαξ" προς τους Υπουργούς Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης. Μέχρι τα τέλη Απριλίου 1992 δεν είχε λάβει καμία απάντηση.
Mehmet Hayrettin Arat	25 Ιουνίου 1991, Δίωξη Ναρκωτικών, Αθήνα	Κούρδος Τουρκικής υπηκοότητας, ύποπτος για εμπόριο ναρκωτικών, βασανίστηκε για 17 περίπου ώρες όταν συνελήφθηκε. Τον χτύπησαν με γροινιές στο πρόσωπο, τον εξύβρισαν, τον απείλησαν με περίστροφο, τον κάλυψαν το πρόσωπο με πλαστική σακούλα ώστε να μην μπορεί να αναπνεύσει και τον έκαναν φάλαγγα, μετά από το οποίο τον ανάγκασαν να τρέξει πάνω στα πρυσμένα του πόδια. Επίσης, αφού του έβγαλαν τα εσώρουχα, ένας αστυνομικός φόρεσε ένα γάντι και έβαλε το δάκτυλό του στον πρωκτό του Mehmet Hayrettin Arat λέγοντας "Θα σε κάνω πούστη". Το επόμενο πρωί ο Mehmet Hayrettin Arat οδηγήθηκε σε έναν ανώτερο αστυνομικό που του είπε, "Αφού δεν μιλάς, θα πω ότι είχες ένα κιλό και θα φροντίσω να φας 20 χρόνια".	Στις αρχές του 1992 η ΔΑ έθεσε τις καταγγελίες του Mehmet Hayrettin Arat στον Υπουργό Δημόσιας Τάξης. Μέχρι τα τέλη Απριλίου 1992 δεν είχε λάβει καμία απάντηση.

Δημήτρης Παπαθεοδώρου	4 Ιουλίου 1991, Δ' Αστυνομικό Τμήμα, Αθήνα	Επιχειρηματίας που υπέβαλε αγωγή εναντίον αστυνομικών που τον χαστούκισαν στο πρόσωπο, τον κλώτσησαν στα πόδια, τον χτύπησαν και τον ανάγκασαν να γυμνωθεί και να υποστεί σωματική έρευνα. Κατόπιν αφέθηκε μόνος του σε ένα κελί για τεσσερισημίμηνη περίπου ώρες και μετά απελευθερώθηκε χωρίς καμία κατηγορία. Η υπόθεση ανατέθηκε στον Πταισματοδίκη Αθηνών, Τμήμα 13 και στις 21 Αυγούστου ο Δημήτρης Παπαθεοδώρου κλήθηκε ως μάρτυρας σε διοικητική εξέταση στις καταγγελίες του. Μέχρι τα τέλη Απριλίου 1992 είχε ολοκληρωθεί η έρευνα και η υπόθεση παραπέμφθηκε στον Εισαγγελέα ο οποίος θα αποφασίσει για τα περαιτέρω μέτρα.	Μετά από τις καταγγελίες του Δημήτρη Παπαθεοδώρου, η ΔΑ έθεσε την περίπτωση σε επιστολές προς τους Υπουργούς Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης. Μέχρι τα τέλη Απριλίου 1992 δεν είχε λάβει καμία απάντηση.
Στέλλα Ευγενικού	18 Ιουλίου 1991, Αθήνα - κατά τη σύλληψη από ΜΑΤ και στην Κεντρική Ασφάλεια Αθηνών, Δεωφόρος Αλεξάνδρας	Δεκαεπτά ετών όταν συνελήφθηκε και κατηγορήθηκε σχετικά με βίαια επεισόδια κατά την επίσκεψη του Προέδρου των ΗΠΑ, Γεωργε Bush στην Ελλάδα. Αφού την έρριξαν κάτω, 10 περίπου αστυνομικοί την έδειραν με ρόπαλα, την κλώτσησαν σε όλο το σώμα και την εξύβρισαν, με αποτέλεσμα να χάσει τις αισθήσεις της. Οδηγήθηκε στην Κεντρική Ασφάλεια στη Δεωφόρο Αλεξάνδρας όπου αστυνομικοί την χτύπησαν στο πρόσωπο. Δεν της επέτρεψαν να κάνει κανένα τηλεφώνημα ούτε να έρθει σε επαφή με την οικογένεια ή τον δικηγόρο της ώστε να δώσει κατάθεση στην αστυνομία, την οποία αργότερα ανακάλεσε. Το Νοσοκομείο Ευαγγελισμός γνωμάτευσε αιματώματα στο θώρακα και κάταγμα δύο πλευρών και συνέστησε ξεκούραση δύο εβδομάδων. Η Στέλλα Ευγενικού και πέντε άλλοι κατηγορούμενοι ανέφεραν στον ανακριτή ότι κακοποιήθηκαν. Οι συνήγοροί της υπέβαλαν εκ μέρους της καταγγελία κατά των αστυνομικών. Στα τέλη Οκτωβρίου η ΔΑ έμαθε ότι η έρευνα στις καταγγελίες της είχε λήξει και ότι η υπόθεση είχε ανατεθεί στο Συμβούλιο Πλημμελειοδικών που θα αποφασίσει αν θα ασκηθεί δίωξη κατά των αστυνομικών.	Τον Σεπτέμβριο 1991 η ΔΑ έθεσε την περίπτωση σε επιστολές προς τους Υπουργούς Δημόσιας Τάξης, Δικαιοσύνης και Εξωτερικών. Δεν έλαβε καμία απάντηση.
Πέντε Ιρανοί φυλακισμένοι (βλ. σ.18 για κατάλογο ονομάτων)	Στις ή γύρω στις 2 Σεπτεμβρίου 1991, Φυλακές Κορυδαλλού	Θεωρήθηκαν ύποπτοι απόδρασης. Κρατήθηκαν σε απομόνωση για 18 ημέρες κατά τις οποίες βασανίστηκαν, έμειναν χωρίς αρκετή τροφή, κρατήθηκαν γυμνοί και δεν τους επιτράπηκε να βγουν από το κελί τους για άσκηση.	Τον Φεβρουάριο 1992 η ΔΑ έθεσε την περίπτωση με "φαξ" προς τους Υπουργούς Δημόσιας Τάξης και Εξωτερικών. Μέχρι τα τέλη Απριλίου 1992 δεν είχε λάβει καμία απάντηση.
Αυγουστής Αναστασάκος και Ελευθέριος Κούγιος	12 Σεπτεμβρίου 1991, Πάτμος	Ο Αυγουστής Αναστασάκος συνελήφθηκε ως ύποπτος κλοπής από αστυνομικούς στη Πάτμο οι οποίοι του έδεσαν τα χέρια πίσω από την πλάτη και τον κλώτσησαν στο λαιμό, στο πρόσωπο και στα γεννητικά όργανα και μετά τον χτύπησαν στην πλάτη με σύρματα από μαγνητόφωνο, τον γρονθοκόπησαν στο πρόσωπο σπάζοντάς του ένα δόντι, και του έσφιξαν το καλώδιο γύρω από τον λαιμό κόβοντάς του την αναπνοή. Ο συγκρατούμενός του Ελευθέριος Κούγιος επίσης βασανίστηκε. Ως αποτέλεσμα των καταγγελιών του Αυγουστή Αναστασάκου, ο Εισαγγελέας φαίνεται ότι διέταξε τους αστυνομικούς να οδηγήσουν τους δύο άνδρες στο νοσοκομείο για ιατρική εξέταση πριν τους μεταφέρουν στις φυλακές της Κω.	Τον Δεκέμβριο 1991 η ΔΑ έθεσε την περίπτωση σε επιστολές προς τους Υπουργούς Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης. Μέχρι τα τέλη Απριλίου 1992 δεν είχε λάβει καμία απάντηση.

Παύλος Ναθαναήλ και Κώστας Διαβολίτσης	15 Σεπτεμβρίου 1991, Αθήνα	Συνελήφθηκαν με άλλους καθώς πήγαιναν να κολλήσουν αφίσες υπέρ ενός φυλακισμένου αντιρρησία συνείδησης και χτυπήθηκαν με γκλομπ και κλωστήθηκαν από τους αστυνομικούς που τους είχαν δέσει μεταξύ τους με χειροπέδες όταν έκαναν μια κίνηση σαν για να αποδράσουν. Υπέβαλαν καταγγελία στην Εισαγγελία Πρωτοδικών εναντίον αστυνομικών καθώς ο Κώστας Διαβολίτσης υπέστη αιματώματα στη περιοχή του δεξιού νεφρού και ο Παύλος Ναθαναήλ χρειάστηκε ράμματα στο πόδι. Καταδικάστηκαν και οι δύο σε 60 μέρες φυλάκιση για κατηγορίες σχετικά με αφισοκόλληση και απόπειρα να αποδράσουν. Ο Παύλος Ναθαναήλ πέρασε τέσσερις μήνες στη φυλακή όταν οι αστυνομικά ανακάλυψαν ότι ήταν αντιρρησίας συνείδησης. Μέχρι τα τέλη Απριλίου 1992, ο Εισαγγελέας διερευνούσε ακόμα την υπόθεση.	Η ΔΑ έθεσε την περίπτωση στις Ελληνικές αρχές. Οι αρχές απάντησαν σχετικά με τη φυλάκιση του Παύλου Ναθαναήλ ως αντιρρησία συνείδησης αλλά όχι σχετικά με την φερόμενη κακομεταχείριση.
Ελευθέριος Κομακίδης	Στίς ή γύρω στις 8 Οκτωβρίου 1991, Κλειστές Φυλακές Λαρίσης	Εικοσιδύο περίπου ετών, πέθανε στις Κλειστές Φυλακές Λαρίσης σε κελλί απομόνωσης. Το επόμενο πρωί, φύλακες είπαν σε συγκατούμενους ότι είχε αυτοκτονήσει. Συγκατούμενοι υποστήριξαν ότι χτυπήθηκε ενώ οδηγόταν στο κελλί. Μετά από καταγγελία τους στον Εισαγγελέα Λαρίσης, διατάχθηκε έρευνα στην υπόθεση. Το πόρισμα δεν είναι γνωστό, ούτε είναι γνωστό αν ο Εισαγγελέας έλαβε περαιτέρω μέτρα με βάση το πόρισμα.	Τον Μάρτιο 1992 η ΔΑ έθεσε την περίπτωση σε επιστολή προς τον Υπουργό Δικαιοσύνης. Μέχρι τα τέλη Απριλίου 1992 δεν είχε λάβει καμία απάντηση.
15 άτομα κρατούμενα για αφισοκόλληση	2 Νοεμβρίου 1991, Ασφάλεια, Λεωφόρος Αλεξάνδρας, Αθήνα	Τα δεκαπέντε από τα 33 συνολικά άτομα που συνελήφθηκαν από έξι αστυνομικούς ενώ κολλούσαν πολιτικές αφίσες στο κέντρο της Αθήνας υπέβαλαν καταγγελία εναντίον των αστυνομικών υποστηρίζοντας ότι είχαν χτυπηθεί στη Κεντρική Ασφάλεια και ότι οι γυναίκες ανάμεσά τους είχαν υποστεί χυδαία και προσβλητική συμπεριφορά. Παρόλο που μία κρατούμενη πληροφόρησε τους αστυνομικούς ότι ήταν έγκνος, την τράβηξαν από τα μαλλιά και χτύπησαν το κεφάλι της σ' ένα τοίχο. Ανάγκασαν τις κρατούμενες να γδυθούν εντελώς και να περιμένουν να υποστούν σωματική έρευνα σε ένα δωμάτιο με τις πόρτες ανοιχτές, σε κοινή θέα των αστυνομικών που περιφέρονταν απ' έξω οι οποίοι έκαναν προσβλητικά και χυδαία σχόλια. Τους άνδρες κρατούμενους τους γρονθοκόπησαν, κλώτσησαν και χτύπησαν με γκλομπ. Ο κρατούμενος Ιωάννης Μπαλλής παρουσίασε κάταγμα στο χέρι, ο Χρήστος Στρατηγόπουλος αιμάτωμα στο μάτι και σημάδια από χτυπήματα σε όλο το σώμα και αστυνομικά έσπασαν την οδοντοιατρική γέφυρα του Θεοφάνη Μίχα όταν τον χτύπησαν στο πρόσωπο και το σαγόνι. Στις 13 Νοεμβρίου οι 33 καταδικάστηκαν σε εξάμηνη φυλάκιση για παράνομη αφισοκόλληση. Παραμένουν ελεύθεροι μετά από έφεση. Μέχρι τα τέλη Απριλίου 1992, ο Εισαγγελέας διερευνούσε ακόμα την υπόθεση.	Αφου η ΔΑ έθεσε την υπόθεση επανηλειμμένα στις ελληνικές αρχές, απάντησαν τον Απρίλιο 1992 ότι "οι καταγγελίες αυτές...αποδείχθηκαν μετά από έρευνα αναληθείς".